

บทที่ 2 โครงสร้างตลาดธุรกิจบริการของไทย-บาห์เรน

2.1 โครงสร้างภาคบริการของบาห์เรน

ในการค้าระหว่างประเทศทางด้านการบริการนั้นมีรูปแบบที่ต่างกันและแบ่งออกไปได้หลายสาขา แต่สำหรับการค้าบริการในนิยามขององค์การการค้าโลกนั้น ได้จำแนกการค้าบริการออกเป็น 12 สาขา ดังนี้ สาขาบริการธุรกิจ สาขาบริการด้านสื่อสาร สาขาบริการก่อสร้างและวิศวกรรมที่เกี่ยวข้อง สาขาบริการจัดจำหน่าย สาขาบริการด้านการศึกษา สาขาบริการด้านสิ่งแวดล้อม สาขาบริการทางการเงิน สาขาบริการด้านสุขภาพและด้านสังคม สาขาบริการด้านการท่องเที่ยว สาขาบริการด้านนันทนาการวัฒนธรรมและกีฬา สาขาบริการขนส่ง สาขาบริการอื่นๆ นอกเหนือจากหัวข้อข้างต้น เมื่อพิจารณาตามโครงสร้างของ GDP สาขาบริการของบาห์เรน พบว่าสาขาบริการที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของบาห์เรนได้แก่ การบริการธุรกิจ สาขาบริการด้านการสื่อสาร สาขาบริการก่อสร้างและวิศวกรรมที่เกี่ยวข้อง สาขาบริการจัดจำหน่าย สาขาบริการด้านการศึกษา สาขาบริการด้านการเงิน สาขาบริการด้านสุขภาพและสังคม สาขาบริการด้านการท่องเที่ยว สาขาบริการด้านภาครัฐซึ่งรวมถึงวัฒนธรรมและกีฬา และการบริการอื่นๆ ในหัวข้อโครงสร้างภาคบริการของบาห์เรนนี้จะกล่าวถึง ขนาดและอัตราการขยายตัวของภาคบริการของบาห์เรน การจ้างงานในสาขาบริการต่างๆ จำนวนผู้ประกอบการ การเปรียบเทียบระหว่างโครงสร้างตลาดไทยและบาห์เรน และกฎระเบียบและกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนภาคบริการในบาห์เรน ส่วนรายละเอียดของโครงสร้างตลาดของไทยและบาห์เรนจะกล่าวถึงรายละเอียดในหัวข้อต่อไป

2.1.1 ประเภทและอัตราการขยายตัวของสาขาการบริการของบาห์เรน

ในบทที่ 1 ได้กล่าวถึงสาขาต่างๆ ที่สำคัญของการค้าบริการอย่างกว้างๆ และเพื่อเป็นการทบทวนภาพรวมของการค้าบริการก่อนที่จะโยนไปสู่รายละเอียดในหัวข้อต่อไป จึงจะขอกล่าวให้เห็นถึงภาพรวมอีกครั้งหนึ่ง มูลค่า GDP ของภาคบริการและอัตราการขยายตัว ดังแสดงในตารางที่ 2.1 จะเห็นว่า GDP ของการบริการทางการเงินและการธนาคารมีมูลค่ามากที่สุด คือประมาณ 500 ล้าน BD หรือ 1.4 ล้าน US\$ รองลงมาคือการบริการภาครัฐ อสังหาริมทรัพย์และกิจกรรมทางธุรกิจ การจัดจำหน่าย ซึ่งแต่ละสาขามีมูลค่าประมาณ 800-900 ล้าน US\$ การคมนาคมสื่อสาร การศึกษาและการก่อสร้าง แต่ละสาขามีมูลค่าประมาณ 350-700 ล้าน US\$ การบริการสุขภาพและการท่องเที่ยวมีมูลค่าในแต่ละสาขาประมาณ 190 ล้าน US\$ ส่วนด้านการขยายตัวต่อปีพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 5-8% สาขาที่มีการขยายตัวสูงสุดคือ สาขาการศึกษาภาคเอกชน สาขาบริการสุขภาพของเอกชน และสาขากิจกรรมทางธุรกิจ เหล่านี้มีการขยายตัวมากกว่า 10% ต่อปี ส่วนสาขาประกันภัยมีความเคลื่อนไหวขึ้นลงและมีแนวโน้มที่ไม่แน่นอน สาขาที่มีการขยายตัวต่ำในระดับ 3-4% ต่อปี ได้แก่การบริการภาครัฐ การบริการสุขภาพภาครัฐ อสังหาริมทรัพย์ และการให้บริการการเงินนอกประเทศ

ตารางที่ 2.1 แสดงรายได้ประชาชาติ(Gross Domestic Product at current prices) ตามชนิดของสาขาบริการ (ล้าน BD)

SECTOR	1997	1998	1999	2000	2001	2002	อัตราการขยายตัว 1997- 2002	อัตราการขยายตัว เฉลี่ยต่อปี
Construction	93.67	94.45	105.63	107.01	119.42	134.33	43%	7%
Trade	221.17	234.99	207.82	240.69	252.43	287.2	30%	5%
Hotels & Restaurants	48.70	53.9	56.4	59.63	64.55	66.53	37%	6%
- Hotels	30.42	34.91	36.49	39.08	42.26	42.11	38%	6%
- Restaurants	18.28	18.99	19.92	20.55	22.29	24.43	34%	6%
Transport and Communication	168.65	192.72	196.25	210.97	224.17	248.87	48%	8%
Social & Personal Services	45.16	50.21	51.65	53.22	56.93	61.16	35%	6%
Real Estate & Business Activities	253.04	263.35	268.69	272.97	285.27	309.87	22%	4%
- Real Estate	230.17	238.88	241.76	245.44	254.16	266.57	16%	3%
- Business Activities	22.87	24.47	26.92	27.54	31.11	43.3	89%	15%
The Financial Corporations	504.53	532.86	537.17	640.01	556.91	552.32	9%	2%
- Financial Institutions	126.82	140.28	138.58	167.56	165.15	182.06	44%	7%
- Offshore Financial Institution	244.37	265.74	289.62	344.56	296.44	287.65	18%	3%
- Insurance	133.34	126.84	108.98	127.89	95.33	82.61	-38%	-6%
Government Services	278.36	301.14	311.07	314.9	321.3	336.18	21%	3%
Education Services	97.19	100.04	106.11	109.22	121.73	143.08	47%	8%
- Government Education Services	83.20	84.85	88.79	91.29	98.94	114.31	37%	6%
- Private Education Services	13.99	15.19	17.33	17.94	22.79	28.77	106%	18%
Health Services	54.92	57.21	58.83	59.32	62.74	70.94	29%	5%
- Government Health Services	46.72	47.69	48.46	48.76	52.11	56.12	20%	3%
- Private Health Services	8.20	9.52	10.37	10.56	10.62	14.82	81%	13%

ที่มา : National Account, Ministry of Finance & National Economy

2.1.2 สถิติที่สำคัญเกี่ยวกับภาคบริการของบาห์เรน

จากการสำรวจสำมะโนประชากรพบว่า มีประชากรอยู่ประมาณหกแสนห้าหมื่นคนที่อาศัยอยู่ในบาห์เรน ในจำนวนนั้นมีชาวบาห์เรนอยู่ประมาณ 62% มีชาวตะวันตกอยู่ประมาณ 90,000 คน หรือ 1.4% ของประชากรชาวต่างชาติ ส่วนใหญ่ที่เหลือเป็นชาวอินเดีย ปากีสถานและชาวตะวันออกไกลอื่นๆ โดยมีจำนวนแรงงานทั้งหมดประมาณสองแสนเก้าหมื่นคน คิดเป็นชาวบาห์เรนประมาณ 60% และชาวต่างชาติอีก 40% และ

มีอัตราการเจริญเติบโตของประชากรประมาณ 1.8% ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำสุดในกลุ่มประเทศ GCC แต่ถึงกระนั้นก็ตาม อัตราส่วนประชากรที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี มีถึง 57% สาขาที่มีการจ้างงานทั้งชาวบาห์เรนและชาวต่างชาติมากที่สุดของสาขาบริการ คือการบริการรัฐบาล ซึ่งมีการจ้างงานรวมประมาณ 5 หมื่นคน รองลงมาคือสาขาการจัดจำหน่ายและการซ่อมแซมประมาณ 3 หมื่นคน สาขาการก่อสร้างประมาณ 2.6 หมื่นคน และสาขาการท่องเที่ยว โรงแรมและร้านอาหาร การสื่อสารและการศึกษาอีกประมาณ 1.3 หมื่นคน สาขาการเงินและสาขาการพยาบาลอีกประมาณ 6-7 พันคน ดังข้อมูลที่แสดงไว้ในตารางที่ 2.2 เมื่อพิจารณาการจ้างงานของชาวต่างชาติในภาคบริการ พบว่าสาขาที่มีจำนวนแรงงานชาวต่างชาติมากที่สุดคือ สาขาการจัดจำหน่ายและการซ่อมแซม คือประมาณ 2.4 หมื่นคน และ สาขาก่อสร้างและการบริการภาครัฐ นั้นมีแรงงานอยู่สาขาละประมาณ 2 หมื่นกว่าคน สาขาการท่องเที่ยวและสาขาส่งเสริมการค้า อีกประมาณสาขาละ หมื่นกว่าคน สาขาการสื่อสาร สาขาการศึกษา และสาขาการบริการสังคมและส่วนบุคคล อีกประมาณสาขาละ 4-6 พันคน สาขาการเงินและสาขาการบริการสุขภาพอีกประมาณสาขาละเกือบ 2 พันคน ในอดีต บาห์เรนต้องพึ่งพาแรงงานชาวต่างชาติเป็นส่วนใหญ่ แต่ในปัจจุบันรัฐบาลมีการตั้งศูนย์ฝึกแรงงานฝีมือด้านต่างๆ เพื่อลดการพึ่งพาแรงงานต่างชาติ และลดอัตราการว่างงานที่มีอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะทางด้านการเงิน ปัจจัยเหล่านี้น่าจะเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ความต้องการแรงงานต่างชาติในบางสาขามีน้อย เช่น สาขาการเงิน สาขาการศึกษา สาขาการบริการสุขภาพนั้นมีสัดส่วนแรงงานชาวต่างชาติอยู่น้อยกว่า 30% ส่วนสาขาที่ต้องการแรงงานชาวต่างชาติมากที่สุดคือ สาขาก่อสร้าง สาขาการท่องเที่ยว และสาขาการจัดจำหน่ายและการซ่อมแซม เมื่อพิจารณาตารางที่ 2.3 โดยรวมพบว่าสัดส่วนของแรงงานชาวต่างชาติในสาขาบริการมีใกล้เคียงกัน โดยคิดเป็นชาวต่างชาติ 54% และชาวบาห์เรนอีก 46% โดยกลุ่มใหญ่ที่สุดจะเป็นกลุ่มแรงงานชาวบาห์เรนในสาขาบริการภาครัฐ โดยคิดเป็น 17% ของแรงงานทั้งหมดที่อยู่ในสาขาบริการและก่อสร้าง และรองลงมาคือ แรงงานต่างชาติในสาขาการบริการจัดจำหน่ายและการซ่อมแซม 12% และกลุ่มชาวต่างชาติในสาขาบริการภาครัฐอีก 10% แรงงานส่วนที่ยังเป็นแรงงานไม่ต้องใช้ทักษะ (Unskilled labor) นั้นส่วนใหญ่มาจากแถบเอเชียใต้ เช่น บังคลาเทศ อินเดีย ปากีสถาน ซึ่งมีความได้เปรียบด้านค่าแรงที่ต่ำกว่าแรงงานไทย แต่ทางด้านแรงงานที่มีฝีมือ (Skilled labor) ไทยยังมีความเปรียบอยู่ เช่นการผันสัรยยนต์ ส่วนด้านอู่ซ่อมรถยนต์ นั้นจะต้องอาศัยแรงงานที่มีวุฒิการศึกษาทางด้านนี้โดยตรงจึงจะทำงานได้ ตามกฎหมาย และจะต้องมีความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษจึงจะสามารถติดต่อให้บริการลูกค้าได้ ส่วนแรงงานฝีมือด้านอื่นๆ ที่ยังมีความต้องการอยู่มาก เช่น ช่างเสริมสวย นวดแผนโบราณ และแรงงานทางด้านวิชาชีพต่างๆ แต่อย่างไรก็ตามแรงงานในบางสาขาวิชาชีพก็ต้องเผชิญกับการแข่งขันสูงจากแรงงานจากชาติอื่น เช่น บุคคลากรทางการแพทย์ซึ่งต้องแข่งขันกับ แพทย์ชาวอินเดีย และพยาบาลชาวฟิลิปปินส์ ที่มีค่าจ้างแรงงานที่ถูกกว่าและมีความสามารถทางภาษาอังกฤษที่ดีกว่า

ตารางที่ 2.2 แสดงประชากรในวัยทำงาน (15 ปี +) แยกตามสาขาบริการ และ สัญชาติของแรงงาน จากการสำรวจ
สำมะโนประชากรปี ค.ศ.2001

Major economic Activity	Nationality				
	Total	Non-Bahraini	Share (%)	Bahraini	Share (%)
Trades & Repairs	34,477	24,022	70%	10,455	30%
Restaurants & Hotels	13,093	10,646	81%	2,447	19%
Transport / Storage / Communication	13,769	4,469	32%	9,300	68%
Banks / Insurance / Finance	6,475	1,871	29%	4,604	71%
Real Estate and Business	16,215	10,994	68%	5,221	32%
Govt. Defence / Foreign Affairs /Security	52,389	19,186	37%	33,203	63%
Educational Establishment	13,557	3,135	23%	10,422	77%
Hospital / Health Center /Clinic /Social Work	7,572	1,910	25%	5,662	75%
Community, Social & Personal Services	10,544	6,309	60%	4,235	40%
Sub Total	168,091	82,542	49%	85,549	51%
Construction	26,416	22,004	83%	4,412	17%
Total	194,507	104,546	54%	89,961	46%

ที่มา : Government of Bahrain, Statistical abstracts 2002.

ตารางที่ 2.3 แสดงสัดส่วนของแรงงานสาขาบริการและก่อสร้างแยกตามสาขาบริการ และ สัญชาติของแรงงาน

Major economic Activity	Percent of Total Employment in Services Sector and Construction		
	Total	Non-Bahraini	Bahraini
Trades & Repairs	18%	12%	5%
Restaurants & Hotels	7%	5%	1%
Transport / Storage / Communication	7%	2%	5%
Banks / Insurance / Finance	3%	1%	2%
Real Estate and Business	8%	6%	3%
Govt. Defence / Foreign Affairs /Security	27%	10%	17%
Educational Establishment	7%	2%	5%
Hospital / Health Center /Clinic /Social Work	4%	1%	3%
Community, Social & Personal Services	5%	3%	2%
Sub Total	86%	42%	44%
Construction	14%	11%	2%
Total	100%	54%	46%

ที่มา : Government of Bahrain, Statistical abstracts 2002.

2.1.3 กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจภาคบริการในบาห์เรน

2.1.3.1) การจัดตั้งนิติบุคคลเพื่อการดำเนินธุรกิจการพาณิชย์ในประเทศบาห์เรน

การที่นักลงทุนต่างชาติจะเข้าไปประกอบธุรกิจการค้าในประเทศบาห์เรนนั้น สามารถทำได้ใน 2 ลักษณะ คือ การเข้าไปดำเนินการจัดตั้งหรือเป็นเจ้าของทุนในบริษัทตามกฎหมายของประเทศบาห์เรน ซึ่งจะถือว่า เป็นนิติบุคคลที่มีสัญชาติบาห์เรน¹ หรือหากว่าบริษัทต่างชาตินั้นไม่ต้องการจัดตั้งบริษัทใหม่แยกต่างหากจากบริษัท เดิมก็อาจเข้าดำเนินธุรกิจภายในบาห์เรนได้โดยการตั้งสำนักงานสาขา หรือ สำนักงานตัวแทนในประเทศบาห์เรน โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขใน Bahrain Commercial Companies Law No.21 of 2001 และรวมถึงกฎเกณฑ์ และข้อกำหนดอื่นๆที่เกี่ยวข้อง (โปรดดูสรุปรูปแบบของนิติบุคคลและสัดส่วนของการถือหุ้นได้ในตารางที่ 2.4 หน้า 73) ทั้งนี้เนื่องจากการตั้งนิติบุคคลในประเทศบาห์เรนนั้นมีหลายรูปแบบ ดังนั้นการที่นักลงทุนต่างชาติจะเลือกที่จะจัดตั้งนิติบุคคลในรูปแบบใดนั้นจึงขึ้นอยู่กับลักษณะและขนาดของธุรกิจ รวมถึงความต้องการต่างๆของนักลงทุนด้วย ดังจะได้กล่าวถึงรูปแบบและสาระสำคัญของกฎหมายดังนี้

2.1.3.1.1) การประกอบธุรกิจโดยการจัดตั้งหรือลงทุนในบริษัทเพื่อการพาณิชย์

นักลงทุนต่างชาติสามารถเข้าไปดำเนินการกิจการทางการพาณิชย์ในประเทศบาห์เรนได้โดยเข้าไปการจัดตั้งบริษัทหรือเข้าไปลงทุนในลักษณะที่เป็นเจ้าของเงินทุนแต่ไม่ใช่ผู้ถือหุ้นในบริษัทได้ตามสัดส่วนและเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ดังมีสาระสำคัญที่จะกล่าวต่อไปนี้

1) *General Partnership Company*

นิยามตามกฎหมาย

คือ บริษัทที่ได้รับการจัดตั้งโดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปภายใต้ชื่อเฉพาะ โดยผู้เป็นหุ้นส่วนจะมีความรับผิดชอบร่วมกันในกิจการต่างๆของบริษัท และมีความรับผิดชอบที่ไม่จำกัดซึ่งรวมไปถึงความรับผิดชอบบุคคลต่อกิจการทั้งปวงของบริษัท และ หากบริษัทล้มละลาย การล้มละลายนั่นก็จะผูกพันต่อผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคน

เงื่อนไขในการจัดตั้ง

บริษัทรูปแบบนี้อาจก่อตั้งโดยหุ้นส่วนชาวบาห์เรน หรือบุคคลที่ไม่ใช่ชาวบาห์เรนก็ได้ และชาวต่างชาติสามารถเป็นเจ้าของหุ้นได้ถึง 100% บริษัทรูปแบบดังกล่าวที่ดำเนินการที่ได้รับการได้รับอนุญาตโปรดดูรายการกิจการที่ได้รับการได้รับอนุญาตให้ชาวต่างชาติถือหุ้นได้ 100% ในกล่องข้อความที่ 2.1

2) *Simple Limited Partnership Company*

นิยามตามกฎหมาย

คือ บริษัทที่ถูกจัดตั้งโดยหุ้นส่วนตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไปที่เรียกว่า Joint partners โดยจะเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบบุคคลต่อการดำเนินกิจการทั้งปวงของบริษัท และทั้งนี้บริษัทอาจประกอบไปด้วยผู้เป็นหุ้นส่วนที่ลงทุนแต่ไม่ได้มีส่วนในการบริหารจัดการบริษัท ซึ่งเรียกว่า Sleeping partner โดยหุ้นส่วนประเภทนี้มีความรับผิดชอบเพียงเท่าจำนวนหุ้นที่ตนถืออยู่

¹The Bahrain Commercial Companies Law, Decree Law, Decree Law No. 2001, Article 4 paragraph 3 states that....Any company incorporate in Bahrain shall be domiciled therein, and shall be of Bahraini Nationality without necessarily being entitled to the right exclusive to Bahrainis

เงื่อนไขการจัดตั้ง

- Joint partners ซึ่งหมายถึง ผู้เป็นหุ้นส่วนที่มีความรับผิดชอบต่อการดำเนินกิจการทั้งปวงของบริษัทนั้น จะต้องเป็นชาวบาห์เรนเท่านั้น และจะต้องมีทุนในบริษัทไม่น้อยกว่า 51 %ของทุนในบริษัทนั้น
- ชาวต่างชาติอาจเข้ามีส่วนในบริษัทประเภทนี้ได้ด้วยการเข้าเป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบที่ลงทุนแต่ไม่ได้มีส่วนในการบริหารจัดการบริษัท (Sleeping partner) เท่านั้น และจะมีสิทธิถือหุ้นในบริษัทได้ไม่เกิน 49% ของหุ้นของบริษัทนั้น

3) Public Joint-Stock Company และ Closed Joint-Stock Company

3.1 Public Joint-Stock Company

นิยามตามกฎหมาย

เป็นนิติบุคคลที่มีการเสนอขายหุ้นให้แก่สาธารณชนทั่วไป และ เป็นการขายหุ้นใน Bahrain Stock Exchange โดยบริษัทจะประกอบด้วยผู้เป็นหุ้นส่วนที่ลงทุนประเภท negotiable shares โดยผู้ถือหุ้นเหล่านี้จะมีความรับผิดชอบต่อหนี้สิน หรือ ความรับผิดชอบใดๆ ต่อบริษัทเฉพาะเท่าที่ตนได้ลงทุนไป

เงื่อนไขการจัดตั้ง

ตามกฎหมายแล้วผู้ที่จะเป็นผู้ถือหุ้นใน ของ Public Joint-Stock Company นั้นจะต้องเป็นชาวบาห์เรน หรือ ชาว GCC เท่านั้น แต่ในเรื่องของเงินทุนในการจัดตั้งบริษัทนั้นจะเป็นเงินทุน (Capital) ของชาวบาห์เรนทั้งหมด 100% หรือเงินทุนของบริษัททั้งหมดจะเป็นของต่างชาติทั้ง 100% หรือ อาจเป็นการรวมทุนระหว่างชาวบาห์เรน และชาวต่างชาติก็ได้ แต่การลงทุนของชาวต่างชาติในบริษัทดังกล่าวนั้นจะต้องได้รับอนุญาตจาก กระทรวงพาณิชย์ของบาห์เรน สำหรับเงินทุนในการจัดตั้ง Public Joint-Stock Company นั้นต้องไม่ต่ำกว่า 1 ล้าน BD และมีผู้ก่อตั้งไม่ต่ำกว่า 7 คน และมี Directors จำนวน 5 คน

3.2 Closed Joint-Stock Company

นิยามตามกฎหมาย

Closed Joint Stock Company เป็นบริษัทที่ประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปถือหุ้นประเภท negotiable shares และหุ้นประเภทนี้จะไม่ถูกเสนอขายให้แก่สาธารณชน ผู้เป็นหุ้นส่วนที่เป็นผู้ก่อตั้งบริษัทนั้นมีความรับผิดชอบต่อบริษัทจำกัดเพียงเท่าที่ตนได้ลงทุนไป

เงื่อนไขการจัดตั้ง

เงินทุนก่อตั้ง Closed Joint Stock Company จะต้องไม่ต่ำกว่า BD 250,000 และมูลค่าของหุ้นนั้นจะต้องไม่ต่ำกว่า 10 Fils และไม่เกินกว่าหุ้นละ 100 BD นักลงทุนต่างชาติสามารถเป็นเจ้าของเงินทุนของบริษัทได้ถึง 100% ได้ ในบริษัทที่ดำเนินกิจการด้านอุตสาหกรรมและการให้บริการต่างๆ ตามที่ได้รับอนุญาตโดยมีประเทศบาห์เรนเป็นฐานในภูมิภาคสำหรับบริษัทนั้น (โปรดดูรายละเอียดของกิจการที่ชาวต่างชาติอาจเป็นเจ้าของกิจการได้ 100% ได้ ในกล่องข้อความที่ 2.1) นอกจากนี้ Closed Joint Stock Company จะต้อง มี Directors สามคน

4) Limited Partnership by Shares

นิยามตามกฎหมาย

คือ บริษัทที่ถูกจัดตั้งขึ้นโดยหุ้นส่วนสองประเภท คือ Joint Partners ซึ่งจะเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ

ร่วมกันในกิจการของบริษัท และขยายความรับผิดชอบไปถึงความรับผิดชอบบุคคลต่อการดำเนินกิจการของบริษัท
หุ้นที่ถือเป็นหุ้นประเภท Non-Negotiable และหุ้นส่วนอีกประเภทหนึ่ง คือ หุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบ
(Sleeping partners) โดยหุ้นส่วนประเภทนี้จะมีคามรับผิดชอบเพียงเท่าจำนวนหุ้นที่ตนถืออยู่

เงื่อนไขสำคัญในการจัดตั้ง

ผู้ที่จะเป็น Joint partners ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในกิจการทั้งปวงของบริษัทในนิติบุคคล
ประเภทนี้ จะต้องเป็นชาวบาห์เรนเท่านั้น และมีทุนในบริษัทอยู่เป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 51% ของทุนในบริษัท
และสำหรับคนต่างชาตินั้นก็มีสิทธิถือหุ้นได้ในฐานะหุ้นส่วนประเภท Sleeping partners เท่านั้น และจะถือหุ้นได้
ในจำนวนทุนไม่เกิน 49% ของเงินทุนในนิติบุคคล และถือได้เฉพาะหุ้นประเภท Negotiable และ Indivisible
equal value shares เท่านั้น

5) Limited Liability Company (W.L.L.)

นิยามตามกฎหมาย

บริษัทจำกัด คือ บริษัทที่มีผู้เป็นหุ้นส่วนตั้งแต่สองคนขึ้นไปแต่ไม่เกินห้าสิบคน โดยหุ้นส่วนแต่ละคนรับผิดชอบไม่เกินจำนวนหุ้นที่ตนถืออยู่ โดยผู้ถือหุ้นนั้นอาจจะเป็นปัจเจกชน หรือ นิติบุคคล หรืออาจจะ
ประกอบรวมกันก็ได้ แต่หากปรากฏต่อมาว่าจำนวนผู้ถือหุ้นน้อยกว่าสองคน บริษัทจะต้องจัดให้มีผู้ถือหุ้นคนใหม่
ภายใน สามสิบวัน นับจากวันที่หุ้นตกไปอยู่ในมือของผู้ถือหุ้นรายเดียว ไม่เช่นนั้นกฎหมายบังคับให้แปรสภาพ
เป็น Single Person Company

เงื่อนไขสำคัญในการจัดตั้ง

- นักลงทุนต่างชาติจะมีสิทธิ เป็นผู้ถือหุ้น 100% เต็มใน Limited Liability Company หรือ
ที่เรียกย่อว่า W.L.L (With Limited Liability) ได้ หากเป็นบริษัทที่ดำเนินกิจการในสาขาที่ได้รับอนุญาต
ดังรายการในกล่องข้อความที่ 2.1 (หน้า 74)

- ผู้ถือหุ้นอาจจะเป็นปัจเจกชน หรือ นิติบุคคล หรืออาจจะประกอบรวมกันก็ได้
- เงินทุนในการก่อตั้งบริษัทจะต้องไม่ต่ำกว่า 20,000 BD และมูลค่าหุ้นแต่ละหุ้นต้องไม่ต่ำกว่า 50 BD และจะไม่สามารถเสนอขายหุ้นของ W.L.L ให้แก่สาธารณชนได้

ข้อจำกัดในการดำเนินการ

- บริษัทจำกัดจะไม่สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย หรือการธนาคาร
รวมทั้งการระดมทุนให้แก่บุคคลที่สาม

ตารางที่ 2.4 แสดงสรุปรูปแบบของนิติบุคคลและสัดส่วนของการถือหุ้น

Characteristics	Single Person Company	Holding Company	Branch of a Foreign Company	Public Joint Stock	Closed Joint Stock	With Limited Liability	Representative Office	Regional Office	Commandite by shares	Single Commandite	Partnership
100% Foreign Ownership allowed	***Yes	Yes	***Yes	Yes	***Yes	***Yes	Yes	Yes	No	No	***Yes
Registration Necessary	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
Banking/ Insurance Activity Allowed	No	No	Yes	Yes	Yes	No	***No	***No	No	No	No
Local Operations Allowed	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	***No	***No	Yes	Yes	Yes
Local Office Presence	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
Minimum Share Capital (BD)	50,000	*	N/A	1,000,000	250,000	20,000	N/A	N/A	20,000	N/A	N/A
Number of Partners/Promoters Required	1	*	Same as Parent Company	Min 7	Min 2	Min 2 Max 50	Same as Parent Company	Same as Parent Company	Min 4	Min 2	Min 2
Number of Directors	1	*	1	5	3	2	1	1	2	2	2
Sponsor Required	No	No	Yes	No	No	No	No	No	No	No	No
Limited Liability	Yes	Yes	Same as parent Company	Yes	Yes	Yes	Same as parent Company	Same as parent Company	**	**	No

ที่มา : Ministry of commerce Kingdom of Bahrain, Guide to Commercial Affairs Sector.

* Depends on whether the holding company is a With Limited Liability Company, Single Person Company or a Joint Stock Company
 ** Two categories of partners – one category with limited liability (limited partners or shareholders) and the other with unlimited liability (joint partners)
 *** Depends on the activity type
 ****Only Marketing and promotions are allowed

กล่องข้อความที่ 2.1

กิจการที่อนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติจะมีสิทธิถือหุ้น ในนิติบุคคลบางประเภทได้ 100%

ด้านเทคโนโลยี : Technology

- IT และ การสื่อสารโทรคมนาคม
- การให้บริการด้านเครือข่าย และ การสื่อสารโทรคมนาคม
- การให้บริการด้านเทคนิคเฉพาะในระดับสูง เช่น การวางระบบคอมพิวเตอร์ และการเตรียมการ และการตลาดสำหรับ โครงการต่างๆของบริษัท

ด้านการท่องเที่ยว : Tourism

- โครงการด้านการท่องเที่ยว
- การบริการด้านการจัดการระหว่างประเทศในลักษณะพิเศษในด้านต่างๆ เช่น ด้านการโรงแรมและภัตตาคาร, ศูนย์การค้า, การจัดการด้านทรัพย์สิน และอื่นๆ

ด้านการบริการด้านสุขภาพ : Healthcare

- การบริการทางการแพทย์

ด้านการศึกษา และฝึกอบรม : Education and Training

- การให้บริการด้านการศึกษา และ การฝึกอบรมด้านอาชีพ

ด้านการให้บริการต่างๆ : Services

การให้บริการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการผลิต : Manufacturing-Related

- การประกอบชิ้นส่วนใหม่ บรรจุหีบห่อ และการขนส่งสินค้าที่ผลิตโดยบริษัทนั้น
- การใช้บริเวณ โกดังเพื่อจัดเก็บสินค้าสำหรับการจัดจำหน่ายใหม่ และการจัดสินค้าตามความต้องการของตัวแทน ในระดับท้องถิ่น หรือ ระดับภูมิภาค
- การจัดหาการสนับสนุนทางด้านบริการสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยบริษัท

การให้บริการที่เกี่ยวข้องกับด้านธุรกิจ : Business Related

- Commercial project development consultants
- การติดต่อประสานงาน และ การควบคุมดูแล กิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวกับการจัดจำหน่ายสินค้า หรือบริการของบริษัทแม่ในภูมิภาค
- การให้บริการด้านที่ปรึกษา
- การให้บริการ courier ระหว่างประเทศสำหรับสินค้า เช่น ด้านเงินตรา (currencies) โลหะมีค่า (precious metals) เอกสาร พัสดุภัณฑ์ สินค้าตัวอย่าง ฯลฯ
- การเป็นผู้จัดการจัดงานแสดงสินค้าระหว่างประเทศที่มีลักษณะเฉพาะ
- การให้บริการที่เกี่ยวกับการจัดการประชุมระดับนานาชาติ และการจัดสัมมนาทางวิทยาศาสตร์ที่มีลักษณะเฉพาะ รวมถึงการจัดการแสดงต่างๆ

ด้านอุตสาหกรรม : Industry

- โครงการเกี่ยวกับด้านอุตสาหกรรม
- ศูนย์บริการสนับสนุนเกี่ยวกับการอุตสาหกรรม เช่น การจัดการสัมมนาขนาดใหญ่ เกี่ยวกับการจัดให้มีการบำรุงรักษาแบบผู้ชำนาญการ, การปรับปรุงและการซ่อมแซม รวมไปถึงการประดิษฐ์คิดค้นต่างๆ

ด้านอื่นๆ

- ห้องทดลองทางวิทยาศาสตร์ในระดับสูงที่มีลักษณะเฉพาะ

6) *Single Person Company*

นิยามตามกฎหมาย

คือ บริษัทที่มีบุคคลเพียงคนเดียวเป็นเจ้าของเงินทุนของบริษัท โดยอาจเป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลก็ได้ ผู้เป็นเจ้าของเงินทุนของบริษัทนั้น จะมีความรับผิดชอบเท่าจำนวนที่อยู่ในขอบเขตของเงินทุนที่ได้จัดสรรไว้สำหรับบริษัท

เงื่อนไขสำคัญในการจัดตั้ง

- นักลงทุนต่างชาติสามารถเป็นเจ้าของบริษัทประเภทนี้ได้ 100% หากเป็นการดำเนินกิจการที่ได้รับอนุญาต ดังรายการในกล่องข้อความที่ 2.1 (หน้า 74)

ข้อจำกัดในการดำเนินกิจการ

- บริษัทจำกัดจะไม่ดำเนินการทำกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย หรือการธนาคาร รวมทั้งการระดมทุนให้แก่บุคคลที่สาม

7 *Holding Company*

นิยามตามกฎหมาย

เป็นบริษัทที่มีวัตถุประสงค์ที่จะเป็นเจ้าของหุ้น หรือ ถือหุ้นใน Joint Stock Company หรือ W.L.L ไม่ว่าจะเป็นบริษัท ของชาวบาห์เรน หรือ ต่างชาติ หรือ มีวัตถุประสงค์ที่จะเข้ามีส่วนร่วมในการจัดตั้งและบริหารจัดการบริษัทเหล่านั้น ฯลฯ โดยที่ Holding Company จะเป็นผู้ถือหุ้นมากกว่ากึ่งหนึ่งในบริษัทสาขา (affiliated company)

เงื่อนไขในการจัดตั้ง

- Holding Company จะต้องเป็นรูปแบบของการตั้งบริษัทในรูปแบบของ Joint Stock Company (public/closed), Limited Liability Company หรือ Single Person Company

- Affiliated Company จะต้องเป็นรูปแบบของการตั้งบริษัทในรูปแบบของ Bahraini or foreign Joint Stock Company หรือ Bahraini or foreign limited liability company

2.1.3.1.2) การประกอบธุรกิจ โดยการจัดตั้งตัวแทน หรือ สำนักงานสาขา

บริษัทต่างชาติที่ไม่ต้องการที่จะจัดตั้งบริษัทขึ้นมาใหม่ในประเทศบาห์เรนสามารถที่จะดำเนินธุรกิจของบริษัทได้โดยการจัดตั้งตัวแทน หรือสาขาเพื่อดำเนินธุรกิจการค้าของบริษัทของตนในประเทศบาห์เรนได้ โดยปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1) สาขา ตัวแทน หรือ สำนักงาน ของบริษัทต่างชาติ

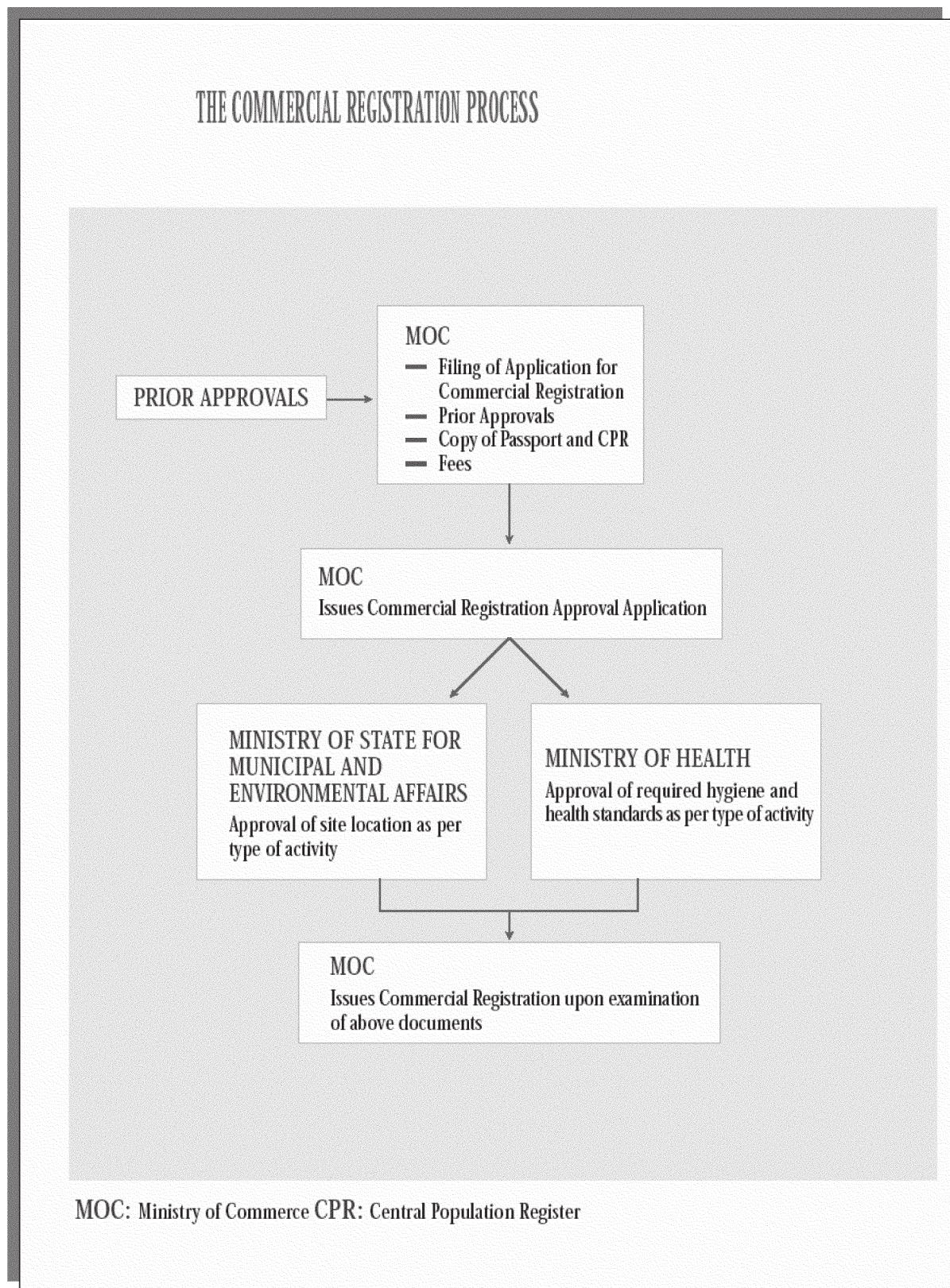
บริษัทต่างชาติที่ได้ก่อตั้งและจดทะเบียนนอกราชอาณาจักรบาห์เรนนั้น สามารถจัดตั้ง สาขา ตัวแทน หรือ สำนักงานต่างๆในประเทศบาห์เรนได้ โดยสำนักงานเหล่านั้นเป็นผู้ได้รับมอบอำนาจเกี่ยวกับดำเนินกิจกรรมของบริษัทโดยเฉพาะเจาะจง ในประเทศบาห์เรน

2) สำนักงานตัวแทน

บริษัทต่างชาติที่ถูกก่อตั้งและจดทะเบียนนอกราชอาณาจักรบาห์เรนนั้นอาจจัดตั้งสาขาในประเทศบาห์เรน โดยเป็นสาขาที่ได้รับมอบอำนาจในการทำธุรกิจในฐานะ สำนักงานตัวแทนของบริษัทแม่ อันมีวัตถุประสงค์ที่จะติดตาม และควบคุมดูแลผลประโยชน์ในประเทศบาห์เรน

ดังที่ได้กล่าวถึงลักษณะและข้อกำหนดรวมทั้งเงื่อนไขที่สำคัญในการจัดตั้งนิติบุคคลในรูปแบบต่างๆ ไปแล้วข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าประเทศบาห์เรนเปิดโอกาสให้นักลงทุนต่างชาติสามารถมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของนิติบุคคลในลักษณะต่างๆในประเทศบาห์เรนได้ตามสัดส่วนที่กฎหมายกำหนด และสามารถมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของกิจการได้สูงถึง 100 % ในกิจการที่ได้อนุญาตไว้ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากสาขาของธุรกิจที่บาห์เรนอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติเป็นเจ้าของได้ 100% นั้น จะเห็นได้ว่ากิจการที่อนุญาตนั้นเป็นกิจการที่มีความสำคัญในเชิงธุรกิจและครอบคลุมในหลากหลายสาขาธุรกิจที่ยังมีศักยภาพและการขยายตัวที่ดีอยู่ ดังนั้นการที่นักลงทุนชาวไทยจะเข้าไปลงทุนในประเทศบาห์เรนนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ยาก และหากมีการร่วมทุนกับหุ้นส่วนชาวบาห์เรนในโรงงานอุตสาหกรรมที่มีผู้เป็นหุ้นส่วนชาวบาห์เรนถือหุ้นอยู่ไม่ต่ำกว่า 51% แล้วนั้นสินค้าจากโรงงานนั้นก็จะสามารถส่งไปขายในประเทศสมาชิก GCC อีก 5 ประเทศได้ ดังที่กำหนดเงื่อนไขไว้ในความตกลงทางเศรษฐกิจระหว่างรัฐสมาชิก GCC มาตรา 3 (1) ว่า สำหรับผลิตภัณฑ์ที่มีแหล่งกำเนิดจากรัฐสมาชิก GCC จะถือว่าเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของรัฐสมาชิกได้ก็ต่อเมื่อ มูลค่าที่เพิ่มขึ้นจากการผลิตที่เกิดขึ้นในรัฐสมาชิกจะต้องไม่น้อยกว่า 40% ของมูลค่าสินค้าทั้งหมดในขั้นตอนสุดท้ายของการผลิตสินค้า นอกจากนี้ผู้มีสัญชาติของรัฐสมาชิกต้องมีส่วนเป็นผู้ถือหุ้นในโรงงานผลิตสินค้านั้นไม่ต่ำกว่า 51% การส่งสินค้าเข้าไปขายในกลุ่มประเทศสมาชิกได้นั้นนับเป็นการเปิดตลาดเข้าไปสู่ภูมิภาคตะวันออกกลาง อันเป็นโอกาสที่ดียิ่งเพราะประเทศเหล่านี้เป็นประเทศที่มีความสามารถในการซื้อสูง และเป็นตลาดที่ยังไม่อิ่มตัว

ภาพที่ 2.1 แสดงขั้นตอนการจดทะเบียนทางธุรกิจในพื้นที่เรน

2.1.3.2) การถือครองที่ดิน และการเช่าที่ดินในระยะยาวจากรัฐบาล

นักลงทุนที่เข้าไปตั้งหน่วยธุรกิจในประเทศนั้น สามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้ใน 2 ลักษณะดังนี้

1) เช่าที่ดินในระยะยาวจากรัฐบาลได้

นักลงทุนที่ต้องการใช้ที่ดินในการจัดตั้งกิจการตามโครงการที่ได้รับอนุญาตจากรัฐให้ดำเนินโครงการหรือกิจการโดยโครงการตามที่กล่าวนี้เป็นโครงการที่อยู่ในความควบคุมดูแลของ Industrial Areas Directorate of the Ministry of Commerce นั้น สามารถขอเช่าที่ดินในระยะยาว (long term land leases)จากรัฐบาลบาห์เรนได้ โดยยื่นเรื่องผ่าน Ministry of Finance and National Economy และอาจได้สิทธิในการเช่าที่ดินได้สูงสุดถึง 50 ปี สำหรับการจัดสรรการเช่าที่ดินในระยะยาวจากรัฐบาลนั้น อยู่ภายใต้บังคับของ Legislative Decree Number 28 of 1999 ซึ่งวางกฎเกณฑ์ในเรื่องสิทธิ และหน้าที่ของคู่สัญญาเช่าที่ดินระยะยาว

2) ซื้อที่ดินจากเขตที่รัฐบาลจัดสรรให้คนต่างชาติมีสิทธิถือครองได้

นักลงทุนต่างชาติสามารถซื้อที่ดินเพื่อประกอบกิจการในประเทศในเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมดังต่อไปนี้

- Ahemed- Al Fateh District
- Hooraa District
- Bu Ghazeal District
- Seef District
- District of North Manama

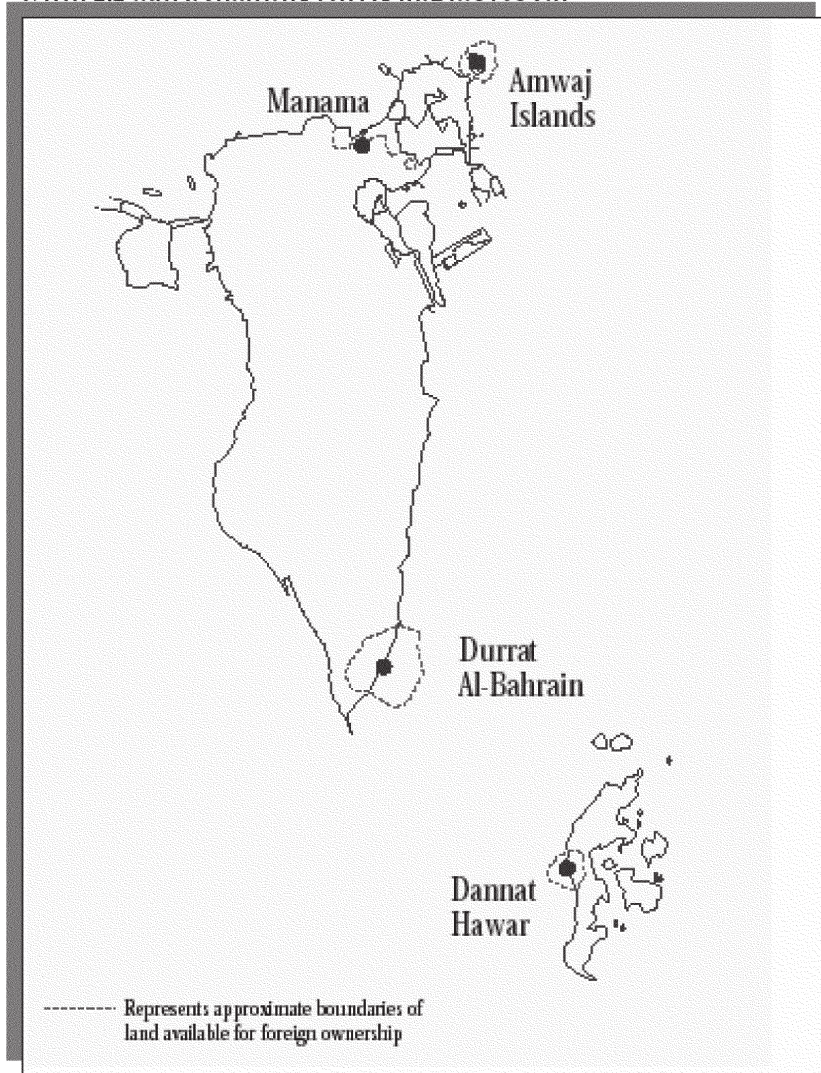
นอกจากนี้นักลงทุนต่างชาติยังสามารถเป็นเจ้าของที่ดินใน Diplomatic Area ที่เป็นเขตที่ตั้งของสถานทูตต่างๆ และเป็นย่านการค้าที่สำคัญ และนอกจากนี้นักลงทุนสามารถเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยในเขตที่รัฐบาลจัดเป็นเขตส่งเสริมการท่องเที่ยวอันได้แก่

- Durrat Al Bahrain
- Dammam Hawar
- Amwaj Islands

และนอกจากเขตที่กล่าวมาข้างต้นนี้นักลงทุนต่างชาติอาจซื้อที่ดินในเขตที่รัฐบาลจัดให้เป็นเขตเพื่อการลงทุนในกิจการประเภทต่างๆดังนี้

- Commercial
- Industrial
- Tourism
- Banking and financial services
- Healthcare
- Education and training

ภาพที่ 2.2 แสดงเขตแดนที่ชาวต่างชาติเป็นเจ้าของได้

2.1.3.3) วีซ่า และการออกใบอนุญาตทำงาน

วีซ่า (VISA)

การเข้าประเทศบาห์เรนนั้นมีกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการขอใบอนุญาตเข้าเมือง คือ ผู้มาเยือนบาห์เรนทุกคนจะต้องมี valid passport และผู้มาเยือนทุกคนจะต้องได้รับอนุญาตเข้าเมือง โดยสามารถขอใบอนุญาตเข้าเมืองได้ ณ เมืองท่าที่ตนผ่านเข้ามา โดยผู้มาเยือนนั้นอาจขอใบอนุญาตเข้าเมือง หรือที่เรียกว่าวีซ่าจากรัฐบาลบาห์เรนได้ในหลายรูปแบบตามวัตถุประสงค์ของการเข้าประเทศ และระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในประเทศบาห์เรนนั้นก็จะมีระยะเวลาที่ต่างกันออกไปตามแต่ละชนิดของวีซ่าที่ได้รับ โดยมีรายละเอียดของวีซ่าเข้าประเทศบาห์เรนดังต่อไปนี้

- Tourist visa
- 72 hour visa และ 7 day visa
- Visit visa

- Business visa
- Family visa (note removal of dependent visa)
- Employment visa

หมายเหตุ

- พลเมืองชาว GCC ที่สามารถใช้ บัตรประชาชนแทนพาสปอร์ตได้
- วีซ่าทุกชนิดนั้นต้องมี Sponsor ยกเว้นกรณีของวีซ่าท่องเที่ยว (Tourist visa)
- ผู้ถือพาสปอร์ต American British และ Canadian อาจได้รับ วีซ่าประเภท multiple entry visa ที่มีอายุ 5 ปี และในการเข้าประเทศบาห์เรนแต่ละครั้งสามารถอยู่ในบาห์เรนได้คราวละ 1 เดือน โดย General Directorate of Immigration and Passports ของบาห์เรนเป็นผู้มีอำนาจในการออกวีซ่าดังกล่าว

1) Tourist visa

วีซ่าประเภทนี้เป็นวีซ่าสำหรับผู้ที่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเข้าบาห์เรนเพื่อการท่องเที่ยว โดยวีซ่านักท่องเที่ยวมีอายุ 2 สัปดาห์ และสามารถยื่นขอวีซ่าประเภทนักท่องเที่ยวได้ที่สถานทูต หรือสถานกงสุลของบาห์เรนที่ตั้งอยู่ตามประเทศต่างๆ หรือ ขอได้ที่ Bahrain International Airport หรือในกรณีของชาวยุโรป อเมริกัน ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น ฮองกง นิวซีแลนด์ และ แคนาดาสามารถขอวีซ่านักท่องเที่ยวได้ที่ King Fahd Causeway และนอกจากนี้ชาวต่างชาติสามารถขอวีซ่าผ่านทางโรงแรม หรือบริษัทท่องเที่ยว หรือบริษัทที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในบาห์เรน การขอวีซ่านักท่องเที่ยวนี้ไม่จำเป็นต้องมี Local sponsor รับรอง และสามารถขอต่ออายุได้หนึ่งคราวในอายุวีซ่า 1 เดือน แต่สำหรับ British citizens จะได้วีซ่านักท่องเที่ยวมีอายุ 3 เดือน และ อาจขอต่ออายุได้อีก 3 เดือน ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวทุกคนจะต้องมีพาสปอร์ตที่ไม่หมดอายุ และหากเข้าเมืองผ่านทาง Bahrain International Airport ก็จะต้องมีบัตรโดยสารในการเดินทางจากกลับประกอบการขอวีซ่าด้วย และผู้ขอวีซ่าจะต้องไม่มีประวัติด้านอาชญากรรม หรือมีความเกี่ยวพันใดๆกับกิจกรรมใดๆที่จะเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ และผู้ถือวีซ่าชนิดนี้ไม่ได้รับอนุญาตให้ทำงานทำ ในขณะที่อยู่ในบาห์เรน

2) 72 hour visa และ 7 day visa

ผู้เดินทางเข้ามาในบาห์เรนเพื่อวัตถุประสงค์ในการเยี่ยมชมเยือนทางธุรกิจ หรือเป็นผู้แทนทางการค้า การจัดการพิธีการหรือ การเข้าร่วมการสัมมนา โดยถือพาสปอร์ตที่ไม่หมดอายุไปยื่นขอวีซ่าประเภทนี้ได้ที่ Bahrain International Airport หรือ ที่ King Fahd Causeway ทั้งนี้ผู้ที่เดินทางผ่าน Bahrain International Airport เข้ามาในบาห์เรนจะต้องมีบัตรโดยสารในการเดินทางจากกลับมาแสดงประกอบการขอวีซ่าด้วย

3) Visit visa

วีซ่าประเภทนี้สำหรับผู้ที่มีวัตถุประสงค์ในการเยือนบาห์เรน คือการเยี่ยมญาติ หรือเพื่อน โดยญาติหรือเพื่อนที่จะเข้าไปเยี่ยมนั้นจะต้องลงนามเป็นผู้รับรอง (local sponsor) ในการขอวีซ่า โดยยื่นเรื่องขอวีซ่าชนิดดังกล่าวได้ที่ General Directorate of Immigration and Passports และวีซ่าดังกล่าวมีอายุ สองเดือน โดยอาจต่ออายุได้อีกสองคราว คราวละไม่เกินสองเดือน ผู้ถือ

Visit visa จะไม่สามารถหางานทำ, ติดต่อธุรกิจ หรือดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจใดๆ ในบาห์เรน ขณะที่อยู่ในบาห์เรน

4) Business visa

การขอวีซ่าประเภทนี้ก็เพื่อการเข้ามาติดต่อธุรกิจในบาห์เรน โดยวีซ่าดังกล่าวคล้ายกับวีซ่าประเภท 72 hour visa และ 7 day visa แต่ผู้ถือ Business visa สามารถติดต่อธุรกิจในขณะที่อยู่ในบาห์เรนได้ โดยต้องมี local sponsor และยื่นเอกสารประกอบการขอ Business visa คือ จดหมายขออนุญาตโดย local sponsor ที่ระบุลักษณะของการเยี่ยมชม, สำเนาการจดทะเบียนบริษัท และสำเนาหนังสือเดินทางของผู้ขออนุญาต โดยทั่วไปวีซ่าประเภทนี้มีอายุ 7 วันแต่หากต้องการอยู่นานกว่านั้นก็ให้แจ้งเหตุผลของการขออยู่เกินกว่า 7 วันว่าเพื่อดำเนินธุรกิจซึ่งใช้เวลานานกว่านั้น หากเห็นสมควรก็อาจได้รับอนุญาตให้อยู่นานกว่า 7 วัน

5) Family visa

วีซ่าประเภทนี้ออกให้แก่ภรรยา หรือ บุตร ของผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ถาวรในบาห์เรน และผู้ถือวีซ่าประเภทครอบครัวนี้จะอยู่ในบาห์เรนได้ ตราบเท่าที่ผู้เป็นสามีหรือ บิดา(ในกรณีที่ผู้ถือวีซ่าเป็นบุตรของผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ถาวรในบาห์เรน)อยู่ในบาห์เรน

6) Employment visa

เป็นวีซ่าสำหรับคนต่างด้าวที่ต้องการทำงานในบาห์เรนอย่างถูกกฎหมาย และกลายเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในบาห์เรน โดยจะต้องได้รับใบอนุญาตทำงาน (work permit) จากกระทรวงแรงงาน และ No Objection Certificate จาก Directorate of Immigration ก่อนที่จะได้รับ Employment visa

2.1.3.4) การจ้างงาน และการรับสมัครงาน

การ Recruitment ในภาคเอกชนนั้น กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมของบาห์เรนได้จัดทำ Guide to the recruitment of non-Bahrainis in the Private Sector ขึ้นเพื่อที่จะทำให้กระบวนการจ้างงานพนักงานและพลเมืองชาวบาห์เรนมีความชัดเจนและมีความสอดคล้องกันกับ Bahrain Labour Law for the Private Sector and Legislation และนอกจากนี้ได้จัดทำ Bahraini Occupational Specification and Classification Directory ซึ่งประกอบไปด้วย code ของอาชีพต่างๆที่มีอยู่ในบาห์เรนไว้เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบ และมีแนวทางปฏิบัติที่เป็นไปในทางเดียวกัน อีกทั้งยังจะเป็นส่วนช่วยในการวางโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจ และด้านสถิติของประเทศอีกด้วย

กระบวนการในการยื่นขอใบอนุญาตรับสมัครงาน และเอกสารประกอบซึ่งมีขั้นตอน และเอกสารประกอบการยื่นขอใบอนุญาตรับสมัครงานในกรณีของนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำการค้าพาณิชย์ ดังต่อไปนี้

- 1) กรอกแบบฟอร์มการขออนุญาต
- 2) ยื่นสำเนารายการจดทะเบียนนิติบุคคล
- 3) สำเนา CPR card (Central Population Register Card-Issued to every citizen or resident and commonly used for ID purposes) ของผู้สมัคร หรือ ในกรณีแต่งตั้งผู้แทนในการขออนุญาตก็ต้องยื่นสำเนา CPR card ของตัวแทนพร้อมทั้งสำเนารายการมอบอำนาจการเป็นผู้แทน with a copy of the official authorization

- 4) ยื่นสัญญา ข้อตกลง และใบอนุญาตที่แสดง size of work
- 5) ในกรณีมีการจ้างงานพนักงานตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ต้องยื่นสำเนา social insurance inventor
- 6) หากในสถานที่นั้นมีการจ้างงานพนักงานน้อยกว่า 10 คน อย่างน้อยต้องจ้างชาวบาห์เรน 1 คน
- 7) ต้องแสดงหลักฐานการชำระค่าไฟฟ้า หรือ ใบแจ้งหนี้ของสองเดือนสุดท้าย

2.1.3.5) ระบบกฎหมายของบาห์เรน

กฎหมายของประเทศบาห์เรนนั้นมีแหล่งที่มาหลายแห่ง คือ Customary tribal law (urf) , กฎหมายที่มาจาก schools of Islamic sharia law ทั้งสามแห่ง (Maliki school of Islamic law ประมาณศตวรรษที่ 8 และ Shafi school of Islamic law ช่วงปลายศตวรรษที่ 8 ซึ่งโรงเรียนศาสนาทั้งสองแห่งนี้ได้รับการยอมรับนับถือจาก ชาวมุสลิมสุหนี่ และโรงเรียนศาสนาแห่งที่สาม คือ Jaafari school of Twelver Islam ที่ได้รับการยอมรับนับถือจาก มุสลิมชีอะห์), กฎหมายแพ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งที่ได้รับอิทธิพลมาจาก ระบบกฎหมายอังกฤษ บาห์เรนได้เริ่มจัดทำประมวลกฎหมายขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1920 ภายใต้คำแนะนำของนักกฎหมายชาวอังกฤษ และได้พัฒนาเรื่อยมาจนกระทั่งได้รับเอกราชเมื่อปี ค.ศ. 1971

ในรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1973 จะแบ่งแยกอำนาจทางตุลาการออกจากฝ่ายบริหาร แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในทางตุลาการ คือ Ministry of Justice and Islamic Affairs ก็ได้รับการแต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรี

2.1.3.6) ระบบศาล

บาห์เรนมีระบบ 2 ศาล คือ ศาลชารีอะห์ (Sharia court) และ ศาลแพ่ง (Civil court)

1) ศาลชารีอะห์ (Sharia court)

เขตอำนาจของศาลชารีอะห์นั้นจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทางด้านการดำรงชีวิตตามหลักศาสนาอิสลาม เช่น การสมรส การหย่าร้าง และการสืบมรดก เป็นต้น โดยศาลชารีอะห์ชั้นต้นนั้นจะมีอยู่ทั่วไปในทุกชุมชน สำหรับศาลชารีอะห์ในชั้นอุทธรณ์นั้นจะอยู่ที่กรุงมานามาเมืองหลวงของบาห์เรน และหากมีการอุทธรณ์ที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลชารีอะห์ในชั้นอุทธรณ์ คดีนั้นก็จะถูกส่งขึ้นไปศาลอุทธรณ์สูงสุด (Supreme Court of Appeal) ที่เป็นส่วนหนึ่งของศาลแพ่ง

2) ศาลแพ่ง (Civil court)

ประกอบไปด้วย Summary court และ Supreme Court of Appeal โดย Summary court ชั้นต้นนั้นจะตั้งอยู่ในทุกชุมชน และแบ่งแยกออกเป็น ฝ่ายคดีแพ่ง, คดีอาญา และคดีเกี่ยวกับ Customary tribal law และในกรณีที่มีการอุทธรณ์ ก็จะทำการอุทธรณ์ไปยัง Supreme Court of Appeal ซึ่งถือเป็นศาลอุทธรณ์สูงสุด และมีอำนาจในการวินิจฉัยตัดสินความถูกต้องสอดคล้องของกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆกับรัฐธรรมนูญ

2.1.3.7) ระบบภาษี

บาห์เรนไม่มีการเสียภาษีเงินได้ที่ได้จาก เงินได้ของบุคคลธรรมดา และนิติบุคคล , การเพิ่มของเงินทุน, การขาย, การได้รับดอกเบี้ย หรือ เงินปันผล บาห์เรนไม่มีการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม, ภาษีที่ดิน หรือ ภาษีการผลิต

เว้นกรณีเงินที่ได้ที่มาจากบริษัทที่ดำเนินกิจการด้านน้ำมัน ปิโตรเลียม และ ก๊าซที่จะต้องเสียภาษี 46%

2.1.3.8) การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Exchange Controls)

บาห์เรนไม่มีข้อจำกัดเรื่องการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อีกทั้งไม่มีข้อจำกัดเรื่องการส่งเงินทุนหรือกำไรที่ได้จากการลงทุนในบาห์เรนนอกนอกบาห์เรน ดังนั้นนักลงทุนต่างชาติสามารถมั่นใจได้ว่าเมื่อเข้าไปลงทุนในบาห์เรนแล้ว จะสามารถส่งเงินกำไรที่ได้จากการประกอบกิจการ หรือการส่งเงินกลับไปยังประเทศของตนได้ สิ่งที่นักลงทุนต้องพึงระวัง คือกฎหมายที่ใช้บังคับในเรื่องการฟอกเงินของบาห์เรนนั้นมีความเข้มงวดมากและมีโทษสูง ดังนั้นนักลงทุนควรทำการศึกษาข้อมูลกฎหมายในเรื่องดังกล่าว และใช้ความระมัดระวังในการแลกเปลี่ยน และส่งเงินตราเข้าออกประเทศบาห์เรน เพื่อไม่ให้เกิดการละเมิดกฎหมายป้องกันการฟอกเงินของบาห์เรน

2.1.3.9) Training levy

บริษัทที่มีพนักงานตั้งแต่ ห้าสิบคนขึ้นไปจะต้องจัดให้มี training facility ที่ได้รับการรับรองจาก กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม หากบริษัทดังกล่าวไม่มีการจัดให้มี training facility ตามที่กฎหมายกำหนดก็จะต้องเสียภาษีในอัตรา 3% ของเงินเดือนที่จ่ายให้กับพนักงานชาวต่างชาติ และ 1% ของเงินเดือนที่จ่ายให้พนักงานชาวบาห์เรน

2.1.3.10) สรุปกฎหมายของประเทศบาห์เรนที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการโดยคนต่างชาติ

ในการเจรจาการเป็นพันธมิตรทางเศรษฐกิจภาคบริการกับบาห์เรนนั้น จะเกี่ยวข้องกับการค้าบริการ 4 รูปแบบคือ การค้าบริการข้ามพรมแดน หรือ Cross Border Trade in Services (Mode 1) ที่หมายถึง การค้าบริการในลักษณะที่ผู้ให้บริการ และผู้ซื้อบริการ ต่างอยู่ในประเทศของตน อาจทำการค้าได้โดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เช่น โทรศัพท์ โทรสาร หรือ ทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น รูปแบบการค้าบริการแบบที่ 2 คือ การเข้าไปรับบริการในดินแดนของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง หรือ Consumption Aboard Supply (Mode 2) ซึ่งหมายถึง การที่ผู้รับบริการจากภาคีฝ่ายหนึ่งเข้าไปรับบริการจากผู้ให้บริการในดินแดนของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง เช่น ชาวบาห์เรนเดินทางเข้ามาใช้บริการสุขภาพในโรงพยาบาลในประเทศไทย หรือ ชาวไทยเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวพักผ่อนที่ประเทศบาห์เรน เป็นต้น รูปแบบที่ 3 คือการให้บริการแบบเข้าไปตั้งหน่วยธุรกิจที่ดินแดนของภาคีอีกฝ่ายหนึ่ง (Commercial Presence-Mode 3) เป็นรูปแบบของการให้บริการที่มีความสำคัญและต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการเจรจาเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากการให้บริการในลักษณะดังกล่าวนี้ เป็นการอนุญาตให้คนชาติของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งเข้าไปทำการตั้งหน่วยธุรกิจในอาณาเขตของภาคีอีกฝ่าย ดังนั้น คู่เจรจาจะต้องศึกษากฎหมาย และกฎเกณฑ์ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวกับการค้าบริการในดินแดนของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งด้วย เพื่อที่จะทำการเจรจาขอเปิดตลาด จัดอุปสรรค หรือข้อจำกัดของการค้าบริการ ในสาขาที่ต้องการให้ภาคีอีกฝ่ายหนึ่งเปิดเสรี การเปิดเสรีในรูปแบบดังกล่าวจะเป็นการเปิดเสรีให้ผู้ให้บริการชาวบาห์เรนเข้ามาให้บริการในประเทศไทยได้อีกด้วย อันจะเป็นการเข้าไปแข่งขันโดยตรงกับผู้ประกอบการชาวไทยจึงควรต้องมีการระมัดระวังเป็นพิเศษ

แม้ว่าการให้บริการในรูปแบบ Commercial Presence จะไม่มีข้อกำหนดว่า การที่เข้าไปตั้งหน่วยให้บริการทางธุรกิจในดินแดนของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะต้องมีการดำเนินการโดยคนชาตินั้นด้วย เช่น ผู้ให้

บริการชาวไทยจะไปตั้งธุรกิจที่บาร์เรนก็ไม่มีข้อกำหนดว่าต้องใช้คนไทยทำงานในหน่วยธุรกิจนั้น เพราะสามารถจ้างงานคนท้องถิ่นได้ แต่อย่างไรก็ตามในการดำเนินธุรกิจต่างแดนนั้น ผู้ประกอบการมักต้องการที่จะใช้คนชาติเดียวกันเป็นผู้ดำเนินการโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้จัดการ และผู้บริหารในระดับสูง รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ เช่น บริษัทคนไทยก็ต้องการผู้บริหารชาวไทยเข้าไปควบคุมดูแลกิจการที่บาร์เรน แต่การที่บุคคลธรรมดาชาวไทยที่จะเข้าไปทำงานในบริษัทที่อยู่ในประเทศบาร์เรนนั้น ก็จะติดปัญหาในเรื่องข้อจำกัดเรื่องการที่บุคคลธรรมดาจะเข้าไปทำงานในบาร์เรन्दังที่จะได้กล่าวถึงในส่วนต่อไป ดังนั้นการเจรจาที่มักจะอยู่ควบคู่ไปกับการเจรจาเรื่อง Commercial Presence นั่นก็คือ การเจรจาในส่วนที่เกี่ยวกับการอนุญาตให้ผู้ให้บริการจากอีกฝ่ายหนึ่งสามารถไปให้บริการในดินแดนของภาคีอีกฝ่ายหนึ่งด้วย หรือ ที่เรียกว่า Presence of Natural Persons (Mode 4) ดังนี้เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบวิชาชีพที่เป็นวิชาชีพที่ให้บริการธุรกิจ เช่น สถาปนิก วิศวกร นักกฎหมาย หรือ นักบัญชี ฯลฯ ของไทยได้เข้าไปให้บริการคนชาติไทยที่ไปประกอบธุรกิจในบาร์เรน และอาจให้บริการนั้นแก่ชาวบาร์เรน หรือชาวต่างชาติในบาร์เรนอีกด้วย การเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-บาร์เรน จึงควรมีการเจรจาในเรื่อง Presence of Natural Persons หากความตกลงการค้าเสรีด้านบริการไทย-บาร์เรน อนุญาตให้ผู้ให้บริการจากทั้งสองฝ่ายสามารถให้บริการครบทั้ง 4 Modes ได้ ก็จะเกิดผลดีต่อผู้ให้บริการชาวไทยและชาวบาร์เรนเป็นอย่างมากเพราะจะทำให้คนชาติของทั้งสองประเทศสามารถดำเนินการค้าได้ในทุกรูปแบบ โดยสามารถเลือกรูปแบบได้ตามแต่ที่ตนถนัด โดยไม่ถูกจำกัดในด้านรูปแบบของการค้าบริการ โดยหากมีข้อจำกัดที่อาจจะทำให้ไม่สามารถให้บริการในรูปแบบหนึ่งได้ เช่น ไม่สามารถไปลงทุนเป็นผู้ให้บริการในบาร์เรนได้ แต่ก็อาจดำเนินธุรกิจในรูปแบบอื่นได้ เช่น การค้าบริการข้ามพรมแดน เป็นต้น

1. การดำเนินธุรกิจการค้าบริการระหว่างประเทศนั้นเกี่ยวพันทางด้านกฎหมายที่แต่ละประเทศตั้งขึ้นมาเพื่อปกป้องผู้ประกอบการของตน เพื่อให้คู่ภาคีสามารถดำเนินธุรกิจบริการได้เช่นเดียวกับคนชาติประเทศคู่สัญญาจะต้องทำการแก้ไขกฎระเบียบ และข้อกฎหมายต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในการเจรจาความตกลงการค้าเสรี และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการของบาร์เรนที่ปกป้องการเข้าสู่ตลาด (Market Access) และทำให้ชาวต่างชาติไม่ได้รับการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) มีดังต่อไปนี้

1) สาขาการบริการ : การให้บริการด้านโทรคมนาคม (Telecommunication Services)

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง : Legislative Decree No. 1 of 1961, the Commercial Register Law, as amended; and Legislative Decree No. 48 of 2002, the Telecommunications Law.

รายละเอียด : การให้บริการด้านการโทรคมนาคมในดินแดนอาณาเขตของบาร์เรนจะต้องมีใบอนุญาต ซึ่งการออกใบอนุญาตนั้น ผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นนิติบุคคล หรือ เป็นสาขาของบริษัทต่างชาติที่จัดตั้ง หรือ ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการในบาร์เรน
2. บรรดา infrastructure รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการจะต้องอยู่ในประเทศบาร์เรน

- 2) สาขาการบริการ : การให้บริการด้านโทรคมนาคม (Telecommunication Services)
 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง : Legislative Decree No. 48 of 2002, the Telecommunications Law.
 รายละเอียด : บำห์เรนสงวนสิทธิในการกำหนดจำนวนของผู้ให้บริการโทรคมนาคมด้านการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ให้มีเพียง 2 ราย จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2005
- 3) สาขาการบริการ : การค้าอสังหาริมทรัพย์ (Real Estate Services)
 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง : a) Legislative Decree No. 7 of 1987, the Law of Commerce, as Amended
 b) Article 347 of Legislative Decree No. 21 of 2001, the Commercial Companies' Law.
 รายละเอียด : ชาวต่างชาติที่ต้องการจะให้บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ในดินแดนอาณาเขตของบ่ำห์เรน จะต้องมีส่วนชาวบ่ำห์เรน(a Bahraini partner) ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 51 ของเงินทุนของธุรกิจ หรือ เป็นบริษัทสาขาของบริษัทต่างชาติที่เข้ามาตั้งสาขาของบริษัทในประเทศบ่ำห์เรน
- 4) สาขาการบริการ : Islamic Pilgrimage Services , Islamic Pilgrimages
 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง : Legislative Decree No. 26 of 1976 with respect to Regulating the Affairs of Hajj and Umra
 รายละเอียด : เฉพาะพลเมืองชาวบ่ำห์เรนเท่านั้นที่จะมีสิทธิในการให้บริการ Hajj และ Umra
- 5) สาขาการบริการ : การให้บริการทางธุรกิจ
 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง : Legislative Decree No.1 of 1961, the Commercial Register Law as amended.
 รายละเอียด : ชาวต่างชาติที่จะให้บริการในสาขาต่างๆดังต่อไปนี้ในประเทศบ่ำห์เรน จะทำได้เมื่อมีสถานที่ประกอบธุรกิจในบ่ำห์เรนยกเว้นในกรณีที่เป็น การให้บริการในนามของ Bahraini enterprise
- รายการ**
 Accounting, Financial Auditing, Bookkeeping, and Related Services;
 Advertising Services;
 Architectural and Engineering Services;
 Car Rental Services;
 Census, Market Research, and Public Opinion Polling;
 Construction Services and Construction Related Services;

Consultancy and Management Services;
 Debt Collection Services;
 Legal Services;
 Private Security Guard Services;
 Publishing and Printing;
 Real Estate Services;
 Services Incidental to Mining;
 Small Business Services;
 Terrestrial over the Air Radio, Television, and Satellite
 Transmission and Subscription Services in the Territory of Bahrain;
 Tourism - Hotel Operations and Management;
 Transportation Services;
 Travel Agency Tour Operators and Tourist Guide Services; and
 Wholesale and Retail Services.

- 6) สาขาการบริการ : **การเดินเรือนำร่อง หรือการให้บริการท่าเทียบเรือ (Pilotage and Berthing Services)**
 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง : Legislative Decree No. 23 of 1982 promulgating the Maritime Code, as amended.
 รายละเอียด : เฉพาะเรือที่ชักธงบาห์เรนเท่านั้นที่จะมีสิทธิให้บริการด้านการลากจูง และ เฉพาะคนชาติบาห์เรนเท่านั้นที่จะให้บริการ pilotage services ในน่านน้ำภายในของบาห์เรน
- 7) สาขาการบริการ : **Coastal Water Transportation Services**
 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง : Legislative Decree No. 23 of 1982 promulgating the Maritime Code, as amended.
 รายละเอียด : เฉพาะเรือที่ชักธงบาห์เรนเท่านั้นที่จะมีสิทธิให้บริการการขนส่งระหว่างชายฝั่ง รวมทั้งการขนส่งทางน้ำระหว่างเมืองท่าของบาห์เรน
- 8) สาขาการบริการ : **Energy Services-Wholesale distribution of petroleum products**
 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง : Legislative Decree No. 25 of 1980 establishing the Supreme Oil Council.
 รายละเอียด : เฉพาะ Bahrain Petroleum Company ที่เป็นของรัฐบาลบาห์เรนเท่านั้นที่จะสามารถทำการกระจายสินค้าแบบขายส่งสำหรับผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

- 9) สาขาการบริการ : **Energy Services-Water Distribution Services**
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง : Legislative Decree No. 1 of 1996 with respect to Electricity and Water.
รายละเอียด : เฉพาะรัฐบาลบาห์เรนเท่านั้นที่จะให้การกระจายบริการด้านการประปา
- 10) สาขาการบริการ : **Energy Services-Electricity Distribution Services**
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง : Legislative Decree No. 1 of 1996 with respect to Electricity and Water.
รายละเอียด : เฉพาะรัฐบาลบาห์เรนเท่านั้นที่จะให้บริการด้าน electricity distribution และ transmission services.
- 11) สาขาการบริการ : **Freight and Cargo Services**
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง : The Law of Ports of 1962, as amended.
รายละเอียด : รัฐบาลบาห์เรนขอสงวนสิทธิ์ที่จะเป็น exclusive supplier ของการให้บริการด้าน cargo handling services ณ ท่าเรือที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ และ หรือ จำกัดจำนวนของ สัมปทาน ที่จะให้บริการ
- 12) สาขาการบริการ : **Customs Clearance Services**
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง : Legislative Decree No. 10 of 2002 with respect to approving the Customs Regulation (Law) of the GCC Member States.
รายละเอียด : เฉพาะชาวบาห์เรน และคนชาติของกลุ่มประเทศสมาชิก GCC เท่านั้นที่จะเป็นผู้ให้บริการด้าน customs clearance services ในบาห์เรน
- 13) สาขาการบริการ : **Advertising**
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง : a) Ministerial Order No. 4 of 1995 with respect to determining the Activities Undertaken by Closed Joint Stock Companies and Companies With Limited Liability Fully Owned by Non-Bahrainis; Article 347 of Legislative Decree No. 21 of 2001,
b) Commercial Companies' Law; and
c) Legislative Decree No. 47 of 2002 with respect to Regulating the Press, Printing and Publications.
รายละเอียด : ในกรณีที่ชาวต่างชาติที่มีใช้คนบาห์เรน หรือชาว GCC จะให้บริการด้านโฆษณาในอาณาเขตของบาห์เรนผ่านทางสาขาของบริษัทต่างชาติตาม Article 347 of Legislative Decree No. 21 of 2001,

- The Commercial Companies Law หรือ ผ่านนิติบุคคลที่จดทะเบียนในบาห์เรน แต่มีชาวต่างชาติเป็นเจ้าของ 100 % ไม่ว่าจะ เป็น Joint Closed Stock Company หรือ With Limited Liability Company ที่ใช้บาห์เรนเป็นฐานในการกระจายบริการของตนนั้น ทำไม่ได้เว้นแต่จะนิติบุคคลดังกล่าวข้างต้นนี้จะมีการบริหารจัดการ โดยพลเมืองบาห์เรนที่มีถิ่นที่อยู่ถาวรในบาห์เรน
- 14) สาขาการบริการ : **Publishing-Local Newspapers and Periodicals**
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง : Legislative Decree No. 47 of 2002 with respect to Regulating the Press, Printing and Publications.
รายละเอียด : เฉพาะพลเมืองชาวบาห์เรนเท่านั้นที่จะเป็นผู้พิมพ์หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น และสิ่งพิมพ์ที่ออกตามวาระ และพลเมืองชาวบาห์เรนเท่านั้นที่เป็นเจ้าของบริษัทสื่อสารมวลชนท้องถิ่น
- 15) สาขาการบริการ : **Publishing**
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง : a) Ministerial Order No. 4 of 1995 with respect to determining the Activities Undertaken by Closed Joint Stock Companies and Companies With Limited Liability Fully Owned by Non-Bahrainis;
b) Article 347 of Legislative Decree No. 21 of 2001,
c) The Commercial Companies' Law; and
d) Legislative Decree No. 47 of 2002 with respect to Regulating the Press, Printing and Publications.
รายละเอียด : ผู้ที่มีเชื้อชาวบาห์เรน หรือไม่ใช่คนชาติของสมาชิก GCC อาจเป็นผู้ให้บริการPublishing services ในอาณาเขตของบาห์เรน ผ่านทาง 1.สาขาของบริษัทต่างชาติตาม Article 347 of Legislative Decree No. 21 of 2001, The Commercial Companies-Law หรือ 2.บริษัทที่มีชาวต่างชาติเป็นเจ้าของ 100 % ที่จะทะเบียนในบาห์เรนไม่ว่าจะเป็น Joint Closed Stock Company หรือ With Limited Liability Company ที่ใช้บาห์เรนเป็นฐานในการกระจายบริการของตน นิติบุคคลดังกล่าวจะต้องบริหารจัดการโดยพลเมืองบาห์เรนที่เป็น permanently resident ในบาห์เรน
- 16) สาขาการบริการ : **Legal Services**
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง : a) Legislative Decree No. 26 of 1980 with respect to Promulgating the Legal Practice Act, as amended;
b) Legislative Decree No. 3 of 1983 Concerning the Treatment to be Afforded to GCC Nationals in Respect of Economic

Activities in Bahrain, as amended;

c)Legislative Decree No. 24 of 1987 with respect to approving the Charter of the Arabian Gulf States Co-operation Council, as amended; and

d)Legislative Decree No. 7 of 2002 with respect to approving the Economic Agreement Between the GCC Member States.

รายละเอียด :

เฉพาะนักกฎหมายที่มีคุณสมบัติครบถ้วน ซึ่งเป็นพลเมืองของบาห์เรน หรือ ของรัฐสมาชิก GCC และได้รับใบอนุญาตจากหน่วยงานที่มีอำนาจของบาห์เรน อาจจะให้บริการทางด้านกฎหมายในดินแดนอาณาเขตของบาห์เรน รวมทั้งการให้บริการเป็นตัวแทนของลูกค้าก่อนที่จะนำคดีขึ้นสู่ศาล, คณะอนุญาโตตุลาการ, กรมตำรวจ และ ฝ่ายบริหารของนิติบุคคลในอาณาเขตของบาห์เรน ทั้งนี้ นักกฎหมายที่มีเชื้อชาติชาวบาห์เรน หรือชาว GCC ที่มีถิ่นที่อยู่ในบาห์เรน อาจให้บริการ ทางด้านกฎหมายได้ในอาณาเขตของประเทศบาห์เรนได้ โดยต้องเป็นการให้บริการที่นอกเหนือไปจากการให้บริการเป็นตัวแทนของลูกค้าก่อนที่จะนำคดีขึ้นสู่ศาล, คณะอนุญาโตตุลาการ, กรมตำรวจ และ ฝ่ายบริหารของนิติบุคคลในอาณาเขตของบาห์เรน และถูกจ้างโดยนักกฎหมายที่มีใบอนุญาตให้ ประกอบอาชีพด้านกฎหมายในบาห์เรน ที่ปรึกษากฎหมายซึ่งเป็นคนชาติของรัฐอื่นไม่ว่าจะเป็นปัจเจกชน หรือ สำนักงานกฎหมายก็ตาม อาจให้บริการทางด้านกฎหมายในบาห์เรนได้ โดยเป็นการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายของประเทศอื่นที่มีเชื้อชาติชาวบาห์เรน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การให้ใบอนุญาตจากหน่วยงานที่มีอำนาจของบาห์เรน หากปัจเจกชนที่กำลังให้คำแนะนำทางกฎหมายเป็นผู้ได้รับการอนุญาตให้ดำเนินการเช่นว่าได้

2.2 โครงสร้างตลาด และสภาพการแข่งขันของธุรกิจบริการรายสาขาของบาห์เรน

2.2.1 การบริการการเงินของบาห์เรน

ภาพรวมในธนาคาร และสถาบันการเงินของบาห์เรน

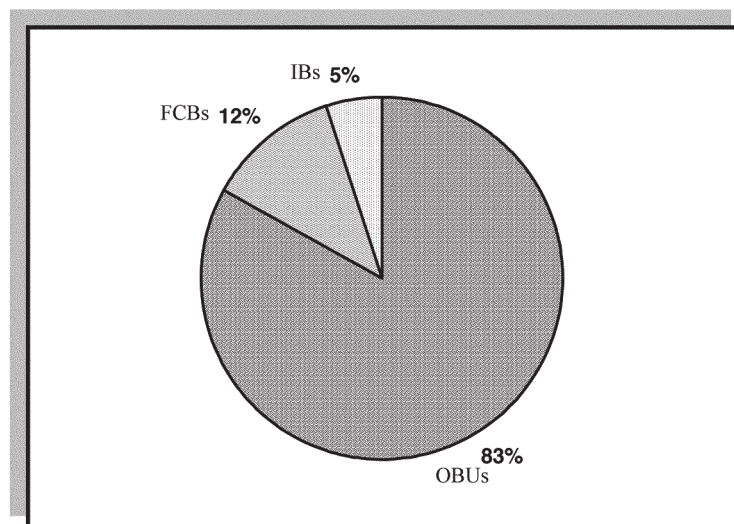
ใน 20 ปีที่ผ่านมา บาห์เรนได้พัฒนาธุรกิจการเงินการธนาคารจนเป็นศูนย์กลางทางการเงินของภูมิภาคในอ่าวอาหรับ ทั้งนี้เกิดจากการผ่อนปรนกฎระเบียบต่างๆ เช่นการอนุญาตให้ใช้ดอกเบี้ยในการดำเนินธุรกรรมของธนาคาร และที่สำคัญไปกว่านั้นคือ การที่บาห์เรนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุน เช่น ความมีเสถียรภาพทางการเมือง ความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และการค้า ความมีประสิทธิภาพของโครงสร้างภาษี การมี Infrastructure และโทรคมนาคมที่ดี การเป็นศูนย์กลางทางการบินที่อำนวยความสะดวกในการเดินทาง

ไปยังที่ต่างๆ อีกทั้งยังมีการอำนวยความสะดวกในการทำงานและการพักอาศัยในบาหลีเรนของชาวต่างชาติ ปัจจุบันเหล่านี้เมื่อประกอบกับความมั่งคั่งของประเทศในหมู่อาวอาหรับทำให้เกิดการดึงดูดนักลงทุนเข้ามาก่อตั้งสถาบันการเงินและธนาคารในบาหลีเรน ธุรกิจธนาคารของบาหลีเรนนั้นเปิดเสรีเป็นอย่างมากดังจะเห็นว่า ในการขออนุญาตดำเนินธุรกิจธนาคารนั้น จะผ่านขบวนการต่างๆ ในการขออนุญาตก่อตั้งที่เหมือนกันทั้งชาวบาหลีเรนและชาวต่างชาติ และไม่มีข้อกำหนดสัญชาติของผู้บริหารที่จะต้องเป็นชาติใดแต่ผู้บริหารจะต้องผ่านเกณฑ์ต่างๆ ที่เรียกว่า “Fit and proper test”² เหมือนกันไม่ว่าจะเป็นชาติใด และในด้านการจ้างงานนั้นก็ไม่มีข้อบังคับเกี่ยวกับสัญชาติของพนักงานที่ทำงานให้กับธุรกิจประเภทนี้

จากข้อมูลปี ค.ศ. 2004 พบว่าธนาคารซึ่งประกอบด้วย ธนาคารพาณิชย์ Full Commercial Banks(FCBs), ธนาคาร Offshore Banking Units(OBUs), ธนาคารเพื่อการลงทุน Investment Bank(IBs), ธนาคารเฉพาะ Specialized Banks มีจำนวนทั้งหมด 114 แห่ง และสถาบันการเงินอื่นๆ อีก 70 แห่ง³ และจำนวนธนาคารทั้งหมด (FCBs, OBUs, IBs) มีสินทรัพย์รวมกัน คิดเป็นประมาณ 100.9 พันล้าน US\$ ในปี ค.ศ.2003 โดยในจำนวนนี้เป็นสินทรัพย์ของ Offshore Banking Units 83% Commercial Banks 12% และ Investment Bank อีกประมาณ 5% ดังแสดงในภาพที่ 2.3 และในจำนวนสินทรัพย์รวมของธนาคารทั้งหมดมีสินทรัพย์ที่เป็นของธนาคารอิสลาม(Islamic Banking ประเภท FCBs, OBUs และ IBs) 4.2 พันล้าน US\$ คิดเป็น 4% ของสินทรัพย์รวม จะเห็นได้ว่าธนาคาร OUBs นับเป็นหัวใจที่สำคัญของธุรกิจการเงินการธนาคารของบาหลีเรน อีกนัยหนึ่งก็คือการมุ่งเน้นการบริการและการระดมทุนในภูมิภาคมากกว่าการให้บริการภายในประเทศ

เมื่อพิจารณาจากตัวเลขของสินทรัพย์และหนี้สินของระบบธนาคาร ในปี ค.ศ.2003 ซึ่งจำนวนสินทรัพย์ในระบบธนาคารเป็นการแสดงถึงการลงทุน และจำนวนหนี้สินเป็นการแสดงถึงแหล่งทุนที่ได้รับในระบบธนาคาร ดังนั้นจากข้อมูลในตารางที่ 2.5 แสดงว่าการลงทุนและแหล่งทุนได้มีการกระจายเป็นของกลุ่มต่างๆ ดังนี้

ภาพที่ 2.3 แสดงสัดส่วนสินทรัพย์ของระบบธนาคาร ปี ค.ศ.2003

ที่มา : BMA, Annual Report 2003

²fit and proper fit test หมายถึง ประสบการณ์ (experience), ศักดิ์ศรีดี(integrity) และความเหมาะสม(suitability) นอกจากนี้ ยังรวมถึงคุณสมบัติและประวัติของบุคคลนั้นด้วย

³ตัวเลขจำนวนของธนาคารและสถาบันการเงินต่างๆ มาจาก directory ของ BMA, www.bma.gov.bh

ตารางที่ 2.5 แสดง สินทรัพย์และหนี้สินของระบบธนาคารโดยแยกตามประเภทกลุ่มประเทศ ปี ค.ศ. 2003 (ล้าน US\$)

Countries	Assets			Liabilities		
	FCBs	OBUs	IBs	FCBs	OBUs	IBs
Arab Countries	10,465.4	24,304.4	2,157.6	11,577.7	34,008.4	3,493.3
Asia	221.0	9,052.9	85.5	97.3	12,844.8	17.9
Americas	602.7	20,421.4	1,572.6	98.9	8,322.7	1,269.7
Western Europe	908.5	27,022.2	1,497.5	449.5	27,699.8	471.9
Others	41.8	2,581.3	0.0	16.0	506.5	60.4
Total	12,239.4	83,382.2	5,313.2	12,239.4	83,382.2	5,313.2

ที่มา : BMA, Annual Report 2003.

● ธนาคารพาณิชย์

- การลงทุนของธนาคารพาณิชย์ ทั้งหมด 12,239.4 ล้าน US\$ เป็นการลงทุนใน กลุ่มประเทศอาหรับ 10,465.4 ล้าน US\$ คิดเป็น 85.5%, กลุ่มประเทศยุโรปตะวันตก 908.5 ล้าน US\$ คิดเป็น 7.4%, กลุ่มอเมริกา 602.7 ล้าน US\$ คิดเป็น 4.9%, กลุ่มประเทศในทวีปเอเชีย 221 ล้าน US\$ คิดเป็น 1.8% และ อื่นๆ 41.8 ล้าน US\$ คิดเป็น 0.4% ตามลำดับ

- เงินทุนของธนาคารพาณิชย์ทั้งหมด 12,239.4 ล้าน US\$ ได้เงินทุนจากกลุ่มประเทศอาหรับ 11,577.5 ล้าน US\$ คิดเป็น 94.6%, กลุ่มประเทศยุโรปตะวันตก 449.5 ล้าน US\$ คิดเป็น 3.7%, กลุ่มอเมริกา 98.9 ล้าน US\$ คิดเป็น 0.8%, กลุ่มประเทศในทวีปเอเชีย 97.3 ล้าน US\$ คิดเป็น 0.8% และอื่นๆ 16 ล้าน US\$ คิดเป็น 0.1% ตามลำดับ

● Offshore Banking Units (OBUs)

- การลงทุนของ OBUs ทั้งหมด 83,382.2 ล้าน US\$ เป็นการลงทุนในกลุ่มประเทศยุโรปตะวันตก 27,022.2 ล้าน US\$ คิดเป็น 32.4%, กลุ่มประเทศอาหรับ 24,304.4 ล้าน US\$ คิดเป็น 29%, กลุ่มอเมริกา 20,421.4 ล้าน US\$ คิดเป็น 24.5%, กลุ่มประเทศในทวีปเอเชีย 9,052.9 ล้าน US\$ คิดเป็น 10.9% และอื่นๆ 2,581.3 ล้าน US\$ คิดเป็น 3.2% ตามลำดับ

- เงินทุนของ OBUs ทั้งหมด 83,382.2 ล้าน US\$ ได้เงินทุนจากกลุ่มประเทศอาหรับ 34,008.4 ล้าน US\$ คิดเป็น 40.8%, กลุ่มประเทศยุโรปตะวันตก 27,699.8 ล้าน US\$ คิดเป็น 33.2%, กลุ่มประเทศในทวีปเอเชีย 12,844.8 ล้าน US\$ คิดเป็น 15.4%, กลุ่มอเมริกา 8,322.7 ล้าน US\$ คิดเป็น 10% และ อื่นๆ 506.5 ล้าน US\$ คิดเป็น 0.6% ตามลำดับ

● ธนาคารเพื่อการลงทุน

- การลงทุนของธนาคารเพื่อการลงทุน ทั้งหมด 5,313.2 ล้าน US\$ แบ่งเป็นของ กลุ่มประเทศอาหรับ 2,157.6 ล้าน US\$ คิดเป็น 40.6%, กลุ่มอเมริกา 1,572.6 ล้าน US\$ คิดเป็น 29.6%, กลุ่มประเทศยุโรปตะวันตก 1,497.5 ล้าน US\$ คิดเป็น 28.2% และกลุ่มประเทศในทวีปเอเชีย 855 ล้าน US\$ คิดเป็น 1.6% ตามลำดับ

- เงินทุนของธนาคารเพื่อการลงทุน ทั้งหมด 5,313.2 ล้าน US\$ แบ่งเป็นของ กลุ่มประเทศอาหรับ 3,493.3 ล้าน US\$ คิดเป็น 65.7%, กลุ่มอเมริกา 1,269.7 ล้าน US\$ คิดเป็น 24%, กลุ่มประเทศยุโรปตะวันตก

471.9 ล้าน US\$ คิดเป็น 8.9%, อื่นๆ 60.4 ล้าน US\$ คิดเป็น 1.1% และ กลุ่มประเทศในทวีปเอเชีย 17.9 ล้าน US\$ คิดเป็น 0.3% ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากสัญชาติของธนาคาร และสถาบันการเงินอื่นๆ ในปี ค.ศ.2004 พบว่าในจำนวนธนาคาร และสถาบันการเงิน ทั้งหมดมีสัญชาติบาห์เรน 97 แห่ง คิดเป็น 53% และสัญชาติที่ไม่ใช่บาห์เรนอยู่ 87 แห่ง คิดเป็น 47% ในจำนวนนี้เป็นธนาคาร และสถาบันการเงินที่มีสัญชาติอยู่ในกลุ่ม GCC (ไม่รวมบาห์เรน) อยู่ 11 แห่ง หรือ 6%, อเมริกัน 12 แห่ง หรือ 6%, อังกฤษอีก 13 แห่ง หรือ 7% และเมื่อพิจารณาแยกตาม ประเภทของธนาคารจะพบว่า

- จำนวนธนาคาร FCBs ทั้งหมด 24 แห่ง มีธนาคารสัญชาติบาห์เรน อยู่ 9 แห่ง หรือ 37% และธนาคารที่เป็นสัญชาติ GCC (ไม่รวมบาห์เรน) อยู่ 4 แห่ง หรือ 17%, และธนาคาร สัญชาติอื่นๆ อีก 11 แห่ง หรือ 46%
- จำนวนธนาคาร IBs ทั้งหมด 37 แห่ง มีธนาคารสัญชาติบาห์เรนอยู่ 34 แห่ง หรือ 92%, สัญชาติอเมริกัน อยู่ 2 แห่ง หรือ 5 % และอังกฤษ อีก 1 แห่ง หรือ 3 %
- จำนวนธนาคาร OBU's ทั้งหมด 51 แห่ง มีจำนวนธนาคารสัญชาติบาห์เรนอยู่ 13 แห่ง หรือ 25%, สัญชาติตุรกี 11 แห่ง หรือ 22%, สัญชาติปากีสถาน 4 แห่ง หรือ 8%, สัญชาติ อเมริกัน 3 แห่ง หรือ 6%, สัญชาติ GCC (ไม่รวมบาห์เรน) อีก 5 แห่ง หรือ 10% และ สัญชาติอื่นๆ อีก 15 แห่ง หรือ 29%
- จำนวน 29 แห่งของ Representation office มีสัญชาติบาห์เรนอยู่ 1 แห่ง, อังกฤษ 8 แห่ง, อเมริกัน 6 แห่ง และสัญชาติอื่นๆ อีก 14 แห่ง
- Specialized Banks 2 แห่ง, Money Banks 3 แห่ง และ Money changers 17 แห่ง มีสัญชาติบาห์เรนทั้งหมด และในจำนวน Investment advisory and Other Financial Services ทั้ง 21 แห่ง มีบริษัทที่มีสัญชาติ บาห์เรนอยู่ 18 แห่ง, ไชปรัส 1 แห่ง, ฮองกง 1 แห่ง และ อังกฤษ อีก 1 แห่ง ดังแสดงในตารางที่ 2.6-2.7

อย่างไรก็ตามในการแบ่งแยกบริษัทตามแหล่งกำเนิดบริษัท (Country of Incorporation) นั้น บริษัท ที่ถือกำเนิดในบาห์เรนก็ยังมีผู้ถือหุ้นเป็นชาติอื่นๆ ได้

จากตารางที่ 2.6 พบว่า Offshore และ Commercial ส่วนใหญ่จะเป็นสาขาของธนาคารต่างชาติ และผู้ลงทุนชาวต่างชาติมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ของธนาคารท้องถิ่นในส่วนธนาคารที่เป็น Specialized Banks คือ Bahrain Development Bank และ Housing Bank มีรัฐบาลเป็นผู้ถือหุ้นทั้งหมด และนอกจาก นี้รัฐบาลยังเป็นผู้ถือหุ้นของธนาคาร National Bank of Bahrain ซึ่งเป็นหนึ่งใน Full Commercial Banks (FCBs)

ด้านการจ้างงานในธุรกิจธนาคารและสถาบันการเงินอื่นๆ⁴พบว่า ปี ค.ศ.2003 มีจำนวนแรงงานใน ธุรกิจธนาคารและสถาบันการเงินอื่นๆทั้งหมด 5,631 คน เพิ่มขึ้น 7.6% จากปี ค.ศ.2001 โดยแรงงานเป็น ชาวบาห์เรน 4,194 คน คิดเป็น 74.5% ของแรงงานทั้งหมด โดยจำนวนแรงงานเพิ่มขึ้น 8.3% จากปี ค.ศ.2001 ส่วนชาติอื่นๆ 1,403 คน คิดเป็น 25.5% ของแรงงานทั้งหมด โดยจำนวนแรงงานต่างชาติได้ เพิ่มขึ้น 5.8% ดัง แสดงในตารางที่ 2.8 และแยกพิจารณาได้ดังนี้

⁴สถาบันการเงินอื่นๆจะไม่รวมธุรกิจการประกันภัย

- **ธุรกิจธนาคาร**

การจ้างงานในธุรกิจธนาคาร ในปี ค.ศ.2003 คิดเป็น 5,068 คน เพิ่มขึ้น 5.7% จากปี ค.ศ.2001 โดยแยกเป็น จำนวนแรงงานใน Commercial Banks คิดเป็น 2,336 คน เพิ่มขึ้น 10.1%, Offshore Banks คิดเป็น 1,586 คน ลดลง 1.4%, Investment Banks คิดเป็น 1,091 คน เพิ่มขึ้น 11.1% และ Representative offices คิดเป็น 55 คน ลดลง 32.1%

- **สถาบันการเงินอื่นๆ**

การจ้างงานในสถาบันการเงินอื่นๆ ในปี ค.ศ.2003 คิดเป็น 563 คน เพิ่มขึ้น 28.5% จากปี ค.ศ.2001 โดยแยกเป็น จำนวนแรงงานใน Money Changers คิดเป็น 405 คน เพิ่มขึ้น 27%, Money Brokers คิดเป็น 54 คน ลดลง 5.3%, Investment Advisory & Other Financial Services คิดเป็น 104 คน เพิ่มขึ้น 67.7% ดังแสดงในตารางที่ 2.8

รัฐบาลได้พยายามสนับสนุนการจ้างงานของชาวบาห์เรนควบคู่ไปกับการขยายตัวของธนาคารโดยการฝึกฝนทักษะการธนาคารให้กับชาวบาห์เรน ซึ่งนับว่าเป็นโครงการที่ค่อนข้างประสบความสำเร็จ โดยจะเห็นว่าในปี ค.ศ.2003 จำนวน 77.7% ของแรงงานในกลุ่มธนาคารเป็นชาวบาห์เรน โดยเฉพาะ FCBs ที่มีสัดส่วนของแรงงานชาวบาห์เรนสูงกว่าธนาคาร OBU's ทั้งนี้อาจเป็นเพราะธนาคารที่เป็น OBU's มีจำนวนและสัดส่วนที่เป็นธนาคารต่างชาติสูงกว่า FCBs

ทางด้านกฎระเบียบในการดำเนินงานนั้น มีหน่วยงานที่เรียกว่า Bahrain Monetary Agency (BMA) ซึ่งมีหน้าที่เหมือนกับธนาคารกลางที่ คอยกำกับดูแลสถาบันการเงินต่างๆ รวมถึงธนาคาร ตลาดหลักทรัพย์ และการประกันภัยให้อยู่ภายใต้กฎระเบียบที่ BMA ได้จัดตั้งขึ้น โดยกฎระเบียบต่างๆส่วนใหญ่ ของ FCBs, OBU's, IBs จะคล้ายคลึงกันจะมีข้อแตกต่างกันบ้างดังจะได้กล่าวต่อไป

ตารางที่ 2.6 แสดงสัญชาติของธนาคาร และสถาบันการเงินของบาห์เรนโดยแยกประเภทสถาบัน ปี ค.ศ.2004

ลำดับ	ประเภท	Country of Incorporation			Total
		Bahrain	Non-Bahrain		
			Nationality	Total	
1	Full Commercial Banks	9	France Iran Iraq Jersey Jordan Kuwait Oman Pakistan Saudi Arabia U A E U K U S A	1 2 1 1 2 1 1 2 1 1 1 1	24
2	Investment Banks	34	U K U S A	1 2	37
3	Offshore Banking Units	13	Australia France India Iran Japan Jersey Jordan Kuwait Malaysia Pakistan Philippines S.Korea Saudi Arabia Turkey U A E U K U S A	1 2 2 1 1 1 1 1 1 4 1 2 2 11 2 2 3	51

ลำดับ	ประเภท	Country of Incorporation			Total
		Bahrain	Non-Bahrain		
			Nationality	Total	
4	Representative offices	1	Bermuda 2 China 2 France 2 Germany 2 Holland 1 Japan 2 Kuwait 1 Switzerland 2 U K 8 U S A 6	29	
5	Specialized Banks	2		2	
6	Money Brokers	3		3	
7	Money Changers	17		17	
8	Investment Advisors and Other Financial Services	18	Hong Kong 1 Cyprus 1 U K 1	21	
	Total	97	87	184	

ที่มา : BMA, www.bma.gov.bh

ตารางที่ 2.7 แสดงสรุปสัญชาติของธนาคาร และสถาบันการเงินบาห์เรนทั้งหมด ปี ค.ศ.2004

Country of Incorporation	Total	% of total
Bahrain	97	52.72
Non-Bahrain	87	47.28
Australia	1	0.54
Bermuda	2	1.09
China	2	1.09
France	5	2.72
Germany	2	1.09
Holland	1	0.54
Hong Kong	1	0.54
India	2	1.09
Iran	3	1.63
Iraq	1	0.54
Japan	3	1.63
Jersey	2	1.09
Jordan	3	1.63
Kuwait	3	1.63
Malaysia	1	0.54
Oman	1	0.54
Pakistan	6	3.26
Philippines	1	0.54
S. Korea	2	1.09
Saudi Arabia	3	1.63
Switzerland	2	1.09
Cyprus	1	0.54
Turkey	11	5.98
U A E	3	1.63
U K	13	7.07
U S A	12	6.52
Total	184	100.00

ที่มา : BMA, www.bma.gov.bh

ตารางที่ 2.8 แสดงจำนวนแรงงานในธุรกิจธนาคารและสถาบันการเงินอื่นๆ ปี ค.ศ. 2001-2002 (คน)

ส่วนสัญชาติผู้ประกอบการรายสำคัญ (Key Player Profile) ในธุรกิจธนาคาร และสถาบันการเงินของบาห์เรนจากตารางที่ 2.9 พบว่าผู้ประกอบการที่เป็นบาห์เรน มีประมาณ 2-3 ธนาคารเท่านั้น และธนาคารที่บาห์เรนถือหุ้นเป็นส่วนใหญ่ก็มีจำนวนน้อยเช่นกัน ชาวต่างชาติส่วนใหญ่ที่ดำเนินธุรกิจธนาคารที่ทำธุรกรรมแบบ Onshore คือกลุ่ม GCC และธนาคารที่ทำธุรกรรมแบบ Offshore นั้น เป็นกลุ่มธนาคารที่มีชื่อเสียงจากทั่วโลก เช่นเดียวกันกับธนาคารอิสลามที่ผู้ประกอบการส่วนน้อยที่เป็นบาห์เรน 100% และเป็นการร่วมทุนระหว่างชาวต่างชาติและชาวบาห์เรน โดยธนาคารอิสลามส่วนใหญ่เป็นธนาคารต่างชาติที่มาตั้งอยู่ในบาห์เรน

ตารางที่ 2.9 จำนวนบริษัทแบ่งตามสัดส่วนการถือหุ้น และสัญชาติของผู้ถือหุ้น

Sector	Bahrain				Non - Bahrain 100%		ไม่ทราบสัดส่วนการถือหุ้นที่แน่นอน		Total
	100%	71-99.99%	51-70 %	50 % VI	Nationality	Total	Nationality of Authorized Person	Total	
FCBs	1	1		11	British Jordanian Iranian Omani Kuwaiti	1 2 1 1 2	Bahraini, Kuwaiti, Emarati, Saudi, Iranian, Pakistani, French, American	8	24
OBUs		1		48	ธนาคารที่มีชื่อเสียงจากทั่วโลก	43			49
IBs	1	1		8	American Saudi British + Swiss +Dutch British +Dutch	2 1 1 1	American, British, Bahrain	4	14
Islamic	2	2	1	17	Kuwaiti GCC Swiss Turkish Saudi American	3 5 1 1 1 1	Kuwait, American, Bahrain	5	27

ที่มา : Ministry of Commerce, www.commerce.gov.bh

การบริการทางการเงินของบาห์เรนมีการแยกประเภทตามลักษณะการดำเนินธุรกิจดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ส่วนลักษณะภาพโดยรวม อัตราการเจริญเติบโต และรายละเอียดของผู้ประกอบการรายสำคัญในแต่ละประเภทยังคงมีดังต่อไปนี้

1) ธนาคารพาณิชย์ Full Commercial Bank: FCBs

ภาพรวมของธนาคารพาณิชย์ Full Commercial Bank: FCBs

ในปี ค.ศ. 2004 ธนาคารพาณิชย์ในบาห์เรนมีทั้งหมด 24 แห่ง ดังตารางที่ 2.10 ซึ่งพบว่า ในจำนวนนี้มีธนาคารท้องถิ่นอยู่เพียง 9 แห่ง คือ 1.AL Baraka Islamic Commercial Bank 2.Ahli United

Bank (Bahrain) 3.Bahrain Islamic Bank 4.The Bahraini Saudi Bank 5.Bank of Bahrain and Kuwait 6.Gulf Finance House 7.Kuwait Finance House (Bahrain) 8.National Bank of Bahrain 9.Shamil Bank of Bahrain (Islamic Bankers) ซึ่งคิดเป็น 37% ของธนาคาร FCBs ทั้งหมด ธนาคารสัญญาติกลุ่ม GCC (ไม่รวมบาห์เรน) 4 แห่ง คิดเป็น 17% คือ 1.Bank Muscat : Oman 2.National Bank of Abu Dhabi :UAE 3.National Bank of Kuwait : Kuwait 4.The Saudi National Commercial Bank :Saudi Arabia และธนาคารสัญญาติอื่นๆ อีก 11 แห่ง คิดเป็น 46% และในจำนวนธนาคาร FCBs ทั้งหมดมี 5 แห่ง ที่เป็นธนาคารอิสลาม คือ 1.Alabama Islamic Commercial Bank 2.Bahrain Islamic Bank, Gulf Financial House 3.Kuwait Finance House (Bahrain) 5.Shamil Bank of Bahrain EC (Islamic Bankers) คิดเป็น 21% ของธนาคาร FCBs ทั้งหมด FCBs นั้นมีส่วนสำคัญที่สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยในปี ค.ศ.2003 91% ของสินเชื่อของ FCB เป็นสินเชื่อที่ให้กับภาคเอกชน ซึ่งประกอบด้วยสินเชื่อส่วนบุคคล 45% สินเชื่อเพื่อการค้า 16% สินเชื่อเพื่ออุตสาหกรรม 14% สินเชื่อเพื่อการก่อสร้าง 9% และเป็นสินเชื่อของภาครัฐ 8%

อัตราการเจริญเติบโตของธนาคารพาณิชย์

ปี ค.ศ.2003 ธนาคารพาณิชย์ มีสินทรัพย์ 12.2 พันล้าน US \$ เพิ่มขึ้น 112.2% เมื่อเทียบกับปี ค.ศ.1994 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการขยายตัวค่อนข้างดีทางด้านการลงทุนในระบบธนาคารพาณิชย์ ดังแสดงในตารางที่ 2.11

จากการพิจารณาอัตราการขยายตัวของเงินฝากทั้ง Bahraini Dinar :BD และ Foreign Currencies : FC ของธนาคารพาณิชย์ พบว่าเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดได้เพิ่มขึ้นจาก 1,941 ล้าน BD ในปี ค.ศ.1994 เป็น 3,228.2 ล้าน BD ในปี ค.ศ.2003 เพิ่มขึ้นคิดเป็น 66% โดยส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นจากเงินฝากภาคเอกชน โดยเพิ่มขึ้นถึง 108% และแยกประเภทเงินฝากภาคเอกชนได้ดังนี้ เงินฝากเพื่อเรียก เพิ่มขึ้น 178% เงินฝากประจำเพิ่มขึ้น 76% เงินฝากออมทรัพย์เพิ่มขึ้น 139% ส่วนเงินฝากจากรัฐบาล เพิ่มขึ้น 23% แต่เงินฝากจากต่างประเทศ กลับลดลงถึง 48% ดังแสดงในตารางที่ 2.12

ตารางที่ 2.10 แสดงรายชื่อธนาคารพาณิชย์ของบาห์เรน ปี ค.ศ.2004

Bank Name	Country of Incorporation	Established	Type of Incorporation	Number of branches	Others Comments
1.AL Baraka Islamic Commercial Bank E.C.	Bahrain	2001	Branch	1	Islamic Principles
2.Ahli United Bank (Bahrain) B.S.C.(c)	Bahrain	2001	Locally	15	
3.Arab Bank plc	Jordan	1960	Branch	4	
4.BNP Paribas	France	1975	Branch	1	
5.Bahrain Islamic Bank B.S.C.	Bahrain	1978	Locally	8	Islamic Principles
6.Bahraini Saudi Bank B.S.C. (The)	Bahrain	1983	Locally	7	
7.Bank Melli Iran	Iran	1970	Branch	2	
8.Bank Saderat Iran	Iran	1974	Branch	1	
9.Bank of Bahrain and Kuwait B.S.C.	Bahrain	1971	Locally	19	Islamic Principles Real Estate Activities
10.BankMuscat (S.A.O.G)	Oman	2002	Branch	1	
11.Citibank N.A.	U S A	1969	Branch	2	
12.Gulf Finance House (B.S.C.) E.C.	Bahrain	2003	Locally	1	
13.HSBC Bank Middle East Limited	Jersey	1944	Branch	4	Islamic Principles
14.Habib Bank Limited	Pakistan	1968	Branch	3	
15.Kuwait Finance House (Bahrain) B.S.C. (c)	Bahrain	2001	Locally	1	
16.National Bank of Abu Dhabi	U A E	2001	Branch	1	
17.National Bank of Bahrain BSC	Bahrain	1957	Locally	25	Islamic Principles
18.National Bank of Kuwait S.A.K.	Kuwait	2002	Branch	1	
19.Rafidain Bank	Iraq	1969	Branch	1	
20.Saudi National Commercial Bank (The)	Saudi Arabia	2002	Branch	1	
21.Shamil Bank of Bahrain E.C. (Islamic Bankers)	Bahrain	1993	Locally	6	Islamic Principles
22.Standard Chartered Bank	U K	1918	Branch	5	
23.The Housing Bank for Trade and Finance - Jordan	Jordan	2002	Branch	1	
24.United Bank Limited	Pakistan	1969	Branch	3	

ที่มา : Bahrain Monetary Agency, www.bma.gov.b

ตารางที่ 2.11 แสดงจำนวนสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ปี ค.ศ.1994 –2003 (ล้าน US\$)

Asset	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
-FCBs	5,768.6	6,975.3	7,160.9	8,333.0	8,733.2	9,961.4	10,021.5	10,325.0	10,695.5	12,239.4

ที่มา : BMA, Quarterly Statistical Bulletin 2003

ตารางที่ 2.12 แสดงปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ แยกตามประเภทเงินฝาก ปี ค.ศ.1994-2003 (million BD)

Items	1994			1995			1996			1997			1998		
	BD	FC	Total	BD	FC	Total	BD	FC	Total	BD	FC	Total	BD	FC	Total
Government Deposit	134.2	282.6	416.8	127.6	230.4	358.0	133.3	300.0	433.3	157.7	285.4	443.1	118.8	289.9	408.7
Private Sector	733.2	498.7	1,311.9	773.4	550.8	1,324.2	813.0	552.0	1,365.0	896.2	585.1	1,481.3	1,021.5	725.5	1,747.0
-Demand Deposit	197.0	42.2	239.2	180.0	49.2	229.2	188.0	44.4	232.4	201.5	41.6	243.1	217.7	54.6	272.3
-Time Deposit	308.6	450.4	759.0	368.1	492.4	860.5	398.0	501.4	899.4	449.6	538.2	987.8	537.3	663.6	1,200.9
-Saving Deposit	227.6	6.1	233.7	225.3	9.2	234.5	227.0	6.2	233.2	245.1	5.3	250.4	266.5	7.3	273.8
Foreign Deposit	8.0	285.1	293.1	9.1	160.8	169.9	10.3	108.4	118.7	25.7	113.5	139.2	14.5	69.9	84.4
Total Deposit	875.4	1,066.4	1,941.8	910.1	942.0	1,852.1	956.6	960.4	1,917.0	1,079.6	984.0	2,063.6	1,154.8	1,085.3	2,240.1
Items	1999			2000			2001			2002			2003		
	BD	FC	Total	BD	FC	Total	BD	FC	Total	BD	FC	Total	BD	FC	Total
Government Deposit	156.1	274.9	431.0	163.3	273.4	436.7	177.4	248.9	426.3	199.8	239.6	439.4	198.0	315.2	513.2
Private Sector	1,089.2	706.1	1,795.3	1,206.9	802.6	2,009.5	1,372.5	820.3	2,192.8	1,523.6	787.9	2,311.5	1,782.2	781.0	2,563.2
-Demand Deposit	237.7	75.5	313.2	260.1	64.9	325.0	321.3	107.8	429.1	392.4	112.8	505.2	531.6	134.0	665.6
-Time Deposit	578.7	623.0	1,201.7	658.8	728.2	1,387.0	683.7	701.8	1,385.5	682.2	662.6	1,344.8	706.9	632.1	1,339.0
-Saving Deposit	272.8	7.6	280.4	288.0	9.5	297.5	367.5	10.7	378.2	449.0	12.5	461.5	543.7	14.9	558.6
Foreign Deposit	15.6	69.2	84.8	14.5	107.5	122.0	12.6	86.2	98.8	15.3	74.3	89.6	34.7	117.1	151.8
Total Deposit	1,260.9	1,050.2	2,311.1	1,384.7	1,183.5	2,568.2	1,562.5	1,155.4	2,717.9	1,738.7	1,101.8	2,840.5	2,014.9	1,213.3	3,228.2

ที่มา : BMA, Quarterly Statistical Bulletin 2003

ส่วนอัตราการขยายตัวสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นจาก 882.3 ล้าน BD ในปี ค.ศ.1994 เป็น 1,840.7 ล้าน BD ในปี ค.ศ.2003 เพิ่มขึ้นคิดเป็น 108.5% แสดงว่ามีอัตราการปล่อยสินเชื่อเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 10.8% ต่อปี และเมื่อพิจารณาการขยายตัวสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์โดยแยกประเภทการขยายสินเชื่อได้ดังแสดงในตารางที่ 2.13 ดังนี้

1) สินเชื่อทางธุรกิจ ปี ค.ศ.2003 มีการปล่อยสินเชื่อทางธุรกิจ 878.9 ล้าน BD เพิ่มขึ้น 58.6% จากปี ค.ศ.1994 และแบ่งเป็นการขยายสินเชื่อด้านการค้า 286.2 ล้าน BD เพิ่มขึ้น 72% อุตสาหกรรม 251.1 ล้าน BD เพิ่มขึ้น 79.1% การก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ 165.8 ล้าน BD เพิ่มขึ้น 30.9% การขนส่ง 15.1 ล้าน BD ลดลง 46.3% และอื่นๆ 154.4 ล้าน BD เพิ่มขึ้น 70.6%

2) สินเชื่อส่วนบุคคล ในปี ค.ศ.2003 มีการปล่อยสินเชื่อส่วนบุคคล 807.5 ล้าน BD เพิ่มขึ้น 175.5% จากปี ค.ศ.1994

3) สินเชื่อที่ให้กับรัฐบาล ในปี ค.ศ.2003 มีการปล่อยสินเชื่อให้รัฐบาล 154.3 ล้าน BD เพิ่มขึ้นถึง 332.2%

ตารางที่ 2.13 แสดงจำนวนสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ โดยตามภาคเศรษฐกิจ ปี ค.ศ. 1994-2003 (Million BD)

sectors	Year-end									
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Business	554.1	n.a.	n.a.	653.5	698.4	781.4	821.2	800.8	842.7	878.9
-Manufacturing	140.2	n.a.	n.a.	157.6	189.4	210.1	199.4	221.5	255.7	251.1
-Agriculture Fishery and Dairy	2.2	n.a.	n.a.	5.8	5.9	4.1	4.6	6.5	5.9	6.3
-Constructions & Real Estate	126.7	n.a.	n.a.	144.5	139.5	158.7	170.9	168.5	176.9	165.8
-Trade	166.4	n.a.	n.a.	223.3	259.2	278.8	309.4	284.8	299.6	286.2
-Transport	28.1	n.a.	n.a.	19.7	15.9	-	30.6	22.4	13.2	15.1
-Others*	90.5	n.a.	n.a.	102.6	88.5	129.7	106.3	97.1	91.4	154.4
Government	35.7	n.a.	n.a.	51.0	64.1	100.9	100.8	116.1	106.4	154.3
Personal	293.1	n.a.	n.a.	380.3	410.5	467.6	499.5	531.7	678.7	807.5
Total	882.9	n.a.	n.a.	1,084.8	1,173.0	1,349.9	1,421.5	1,448.6	1,627.8	1,840.7

*others includes mining and quarrying, non-bank financial and hotels and restaurants.

n.a. : not available

ที่มา : BMA, Annual Report 2003 ; BMA, The Financial Capital of the Middle East.

ผู้ประกอบการรายสำคัญ (Key Player Profile) ของธนาคารพาณิชย์

ผู้ประกอบการรายสำคัญในธนาคารพาณิชย์ จากการพิจารณาขนาดสินทรัพย์ในปี ค.ศ.2002 ซึ่งเรียงลำดับของสินทรัพย์ได้ดังนี้ 1.Ahli United Bank(AUB) 2.Bank Muscat, Bank of Bahrain and Kuwait (BBK) 3.National Bank of Bahrain (NBB) รายละเอียดของธนาคารดังกล่าวแสดงให้เห็นในตารางที่ 2.14-2.17

1. Ahli United Bank(AUB) ถือเป็นธนาคารสัญชาติบาห์เรน เกิดจากการรวมกิจการในปี ค.ศ.2001 ระหว่าง Al-Ahli Commercial Bank(ACB) และ Commercial Bank of Bahrain(CBB) AUB มีสาขาทั้งหมด 17 สาขา แบ่งเป็นในประเทศ 14 สาขา และสาขาต่างประเทศ 3 สาขา ในปี ค.ศ.2002 AUB มีผู้ถือหุ้นเป็นชาวบาห์เรนคิดเป็น 35.65% ของหุ้นทั้งหมด, กลุ่ม GCC (ไม่รวมบาห์เรน) คิดเป็น 62.27%, Non-GCC คิดเป็น 0.45% และ Board of Director อีก 1.62% AUB มีจำนวนสินทรัพย์ประมาณ 1.9 พันล้าน BD และมีกำไรจากผลดำเนินงานกิจการมากถึง 22.5 พันล้าน BD การจ้างงานทั้งหมด 542 คน

2. Bank Muscat ถือเป็นธนาคารสาขาสัญชาติโอมาน โดยมีจำนวนสาขาทั้งหมด 91 สาขา (เป็นสาขาในโอมาน 89 สาขา) และมีผู้ถือหุ้น⁵ ดังนี้ Royal Court Affairs (โอมาน) คิดเป็น 24.42% ของหุ้นทั้งหมด, Sheikh Mustahail Ahmed Al Mashani Group คิดเป็น 15.79%, Societe Generale คิดเป็น 11.15%, และผู้ถือหุ้นรายย่อยอื่นๆ (น้อยกว่า 5%) อีก 6.70% ในปี ค.ศ.2002 Bank Muscat มีการจ้างงานทั้งหมด 1,516 คน เป็นชาวโอมาน 1,369 คน และสัญชาติอื่นๆ(รวมทั้งบาห์เรน) 147 คน คิดเป็น 90.3% และ 9.7% ของจำนวนแรงงาน Bank Muscat ทั้งหมดตามลำดับ

3. Bank of Bahrain and Kuwait (BBK) ก่อตั้งในปี ค.ศ.1971 ถือเป็นธนาคารสัญชาติบาห์เรน โดยมีจำนวนสาขาทั้งหมด 22 สาขา แบ่งเป็นในประเทศ 18 สาขา และต่างประเทศ 4 สาขา ในปี ค.ศ.2002 BBK มีผู้ถือหุ้นเป็นชาวบาห์เรน คิดเป็น 49.14% ของหุ้นทั้งหมด, กลุ่ม GCC (ไม่รวมบาห์เรน) คิดเป็น 50%, Board of Director คิดเป็น 0.1% และ Treasury stock อีก 0.77% สินทรัพย์ประมาณ 1.2 พันล้าน BD และมีกำไรจากผลดำเนินงานกิจการประมาณ 20 ล้าน BD การจ้างงานทั้งหมด 538 คน เป็นชาวบาห์เรน 514 คน และสัญชาติอื่นๆ 24 คน คิดเป็น 95.5% และ 4.5% ของแรงงาน BBK ทั้งหมดตามลำดับ

4. National Bank of Bahrain(NBB) ก่อตั้งในปี ค.ศ.1957 ถือเป็นธนาคารสัญชาติบาห์เรน โดยมีจำนวนสาขาทั้งหมด 26 สาขา แบ่งเป็นในประเทศ 25 สาขา และต่างประเทศอีก 1 สาขา ในปี ค.ศ.2002 NBB มีผู้ถือหุ้นเป็นชาวบาห์เรน คิดเป็น 92.55% ของหุ้นทั้งหมด, กลุ่ม GCC (ไม่รวมบาห์เรน) คิดเป็น 5.58%, Non-GCC คิดเป็น 0.11%, Board of Director คิดเป็น 1.75%, และ Treasury stock อีก 0.0004% มีสินทรัพย์ประมาณ 1.1 พันล้าน BD และมีกำไรจากผลดำเนินงานกิจการประมาณ 20 ล้าน BD การจ้างงานทั้งหมด 513 คน เป็นชาวบาห์เรน 459 คน และสัญชาติอื่นๆ 54 คน คิดเป็น 89.4% และ 10.6% ของจำนวนแรงงาน NBB ทั้งหมดตามลำดับ

⁵ข้อมูลรายงานประจำปี ค.ศ. 2003. Bank Muscat

ตารางที่ 2.14 แสดงรายละเอียดผู้ประกอบการสำคัญในกลุ่มธนาคารพาณิชย์

Name	No. of Branches	Principle Activities	Key shareholders (2002)				Manage Team	Number of employee	Revenue (BD:'000)	Profit (BD:'000)	Total assets (BD:'000)							
			State	Legal Entity	No. of Shareholders	Share (%)												
Ahli United Bank (B.S.C)	-Local 14 -Abroad 3 Total 17	The provision of commercial banking private banking and wealth management services locally and internationally	BAHR AIN	-Governments Agencies -Public Shareholding Co	266,865,142	10.26%	-Adel El-Labban(Chief Executive) -Fahad Al-Rajaan(Chairman) -Hamad A. Al-Marzouq(D.Chairman) -Mohammed Jalal (Director) -Mohammed Saleh Behbehani (Director) -Abdulla MH Al-Sumait (Director) -Rashid Al-Meer (Director) -Mohammad Fouad Al Ghanim (Director) -Herschel Post (Director)	Total In Group 542	128,055(1999) 125,566(2000) 119,038(2001) 104,972(2002)	12,839(1999) 15,128(2000) 18,232(2001) 22,517(2002)	1,239,078(1999) 1,324,155(2000) 1,546,725(2001) 1,936,233(2002)							
				-Other Companies -Individual	173,862,577 459,910,876	6.69% 17.69%												
			GCC	Total	927,008,622	35.65%						-Rashid Al-Meer (Director) -Mohammad Fouad Al Ghanim (Director) -Herschel Post (Director)						
				-Governments Agencies -Public Shareholding Co	413,250,000 295,338,652	15.89% 11.36%												
			Non-GCC	-Other Companies -Individual	355,793,566 554,917,090	13.68% 21.34%						-Rashid Al-Meer (Director) -Mohammad Fouad Al Ghanim (Director) -Herschel Post (Director)						
				Total	1,619,299,308	62.27%												
			Board of Director									9,272,713 2,408,981 11,681,694	0.36% 0.09% 0.45%					
			Grand total									42,010,376 2,600,000,000	1.62% 100.00%					

ที่มา : Bahrain Stock Exchange, Investor's Guide 2003

ตารางที่ 2.15 แสดงรายละเอียดผู้ประกอบกรายสำคัญในกลุ่มธนาคารพาณิชย์

Name	No. of Branches ⁶	Principle Activities	Key shareholders ⁷		Manage Team	Number of employee	Revenue (BD:'000)	Profit (BD:'000)	Total assets (BD:'000)
			NAME	Share (%)					
Bank Muscat (S.A.O.G)	-Local 89 -Abroad 2 Total 91	Retail banking, Corporate banking, investment banking, and private banking	-Royal Court Affairs -Sheikh Mustahail Ahmed Al Mashani Group - Societe Generale - Individuals holding less than 5% -Ministry of Defence Pension Fund Grand total	24.42% 15.79% 11.15% 6.70% 41.94% 100.00%	-Abdulrazak Ali Issa(Chief Executive) -Sheikh AbdulMalik bin Abdullah Al Khalili(Chairman) -Sheikh Khalid bin Mustahail aAl Mashani(V.Chairman) -Alain L. Tave(Director) -Salim bin Taman Musallam Al Mashani(Director) -Salem ben Nasser Al Ismaili(Director) -Sulaiman bin Mohamed bin Hamed Al Yahyai(Director) -Al Aameed Rukun Saif bn Ali Amri(Director) -Hamoud bin Ibrahim Soomar Al Zadjali(Director) -K. K. Abdul Razak(Director)	-Local 1369 -Non-Local 147 Total 1,516	67,460(1999) 125,627(2000) 118,442(2001) 118,904(2002)	11,805(1999) 15,929(2000) 7,594(2001) 22,437(2002)	731,214(1999) 1,309,184(2000) 1,318,545(2001) 1,510,385(2002)

ที่มา : Bahrain Stock Exchange, Investor's Guide 2003 ; www.bankmuscat.com, Annual Report 2003.

⁶ Local หมายถึง ประเทศโอมาน

⁷ ข้อมูล Key Shareholders ได้มาจาก Annual Report 2003 ของ Bank Muscat

ตารางที่ 2.16 แสดงรายละเอียดผู้ประกอบการสำคัญในกลุ่มธนาคารพาณิชย์

Name	No. of Branches	Principle Activities	Key shareholders (2002)				Manage Team	Number of employee	Revenue (BD: '000)	Profit (BD: '000)	Total assets (BD: '000)
			State	Legal Entity	No. of Shareholders	Share (%)					
Bank of Bahrain and Kuwait (B.S.C)	-Local 18 -Abroad 4 Total 22	The provision of commercial banking and financial transactions locally and internationally	BAHR AIN	-Governments Agencies	185,057,872	32.52%	-Dr. Farud Ahmed Al Mulla(Chief Executive)	-Bahraini 514	79,381(1999)	12,510(1999)	1,028,069(1999)
				-Public Shareholding Co	8,784,907	1.54%	Murad(Chairman)	-Non-Bahraini 24	86,571(2000)	13,120(2000)	1,058,589(2000)
				-Other Companies	14,531,292	2.55%	-Jassim Hassan	Total 538	79,366(2001)	16,737(2001)	1,101,132(2001)
				-Individual	71,238,752	12.52%	Zaina(D.Chairman)		67,512(2002)	20,009(2002)	1,214,649(2002)
				Total	279,612,823	49.14%	-Rasheed Mohammed Al-Maraj (Director)				
			GCC	-Governments -Public Shareholding Co	21,339,836 213,398,391	3.75% 37.50%	-Mohammed Salahuddin (Director)				
			-Other Companies -Individual	49,792,947	8.75%	-Yacub Yousef Al Fulaij (Director)					
			Total			284,531,174	50.00%	-Abdulla Mohammed Alsumait (Director)			
			Board of Director			547,655	0.10%	-Fuad Ismail Dashti (Director)			
			Treasury Stock			4370848,00	0.77%	-Ali Mohammed Al Noor (Director)			
			Grand total			569,062,500	100.00%	-Hamad Ahmad Al Busairi (Director)			
								-Meshal Mohammed Al-Hammad (Director)			
								Hammad (Director)			
								-Dr. Zakaria Ahmed Gijris (Director)			
								-Sh. Mohammed Bin Isa Al Khalifa (Director)			

ที่มา : Bahrain Stock Exchange, Investor's Guide 2003.

ตารางที่ 2.17 แสดงรายละเอียดผู้ประกอบกรายสำคัญในกลุ่มธนาคารพาณิชย์

Name	No. of Branches	Principle Activities	Key shareholders (2002)				Manage Team	Number of employee	Revenue (BD: '000)	Profit (BD: '000)	Total assets (BD: '000)		
			State	Legal Entity	No. of Shareholders	Share (%)							
National Bank of Bahrain (B.S.C)	-Local 25 -Abroad 1 Total 26	The provision of commercial banking services and transactions locally and internationally	BAHR AIN	-Governments	196,000,000	49.00%	-Abdul Razak A. Hassan(Chief Executive)	-Bahraini 459 -Non-Bahraini 54 Total 513	62,880(1999) 77,040(2000) 63,120(2001) 48,640(2002)	16,310(1999) 16,770(2000) 18,160(2001) 19,250(2002)	988,163(1999) 1,035,271(2000) 1,078,330(2001) 1,104,400(2002)		
				-Governments Agencies			-Abdulla Ali Kanoo(Chairman)						
				-Public Shareholding Co			-Farouk Yousuf Khalil Almoayyed(D.Chairman)						
				-Other Companies			-Hassan Ali Juma(M.Director)						
			GCC	-Individual	108,059,802	27.01%	-Abadulla Yousuf Akbar Alireza(Director)						
				Total			Yateem(Director)						
				-Other Companies			-Mohammed Mubark Alsulaiti(Director)						
				-Individual			-Dr. Abdulla Ahmed Mansoor(Director)						
			Non-GCC	Total	22,310,838	5.41%	5.58%	-Khalid Yousif Abdul Rahman(Director)					
				-Other Companies									
		Total	288,000	0.07%									
		-Individual	166,736	0.04%									
		Board of Director	454,736	0.11%									
		Treasury Stock	7,014,865	1.75%									
		Grand total	1,450	0.00%									
			400,000,000	100.00%									

ที่มา : Bahrain Stock Exchange, Investor's Guide 2003

2) ธนาคาร Offshore Banking Units (OBUs)

ภาพรวมธนาคาร Offshore Banking Units (OBUs)

ความคิดในการก่อตั้งธนาคาร OBU นั้นเกิดจากการที่ BMA เริ่มตระหนักถึงความเป็นไปได้ในการเป็นศูนย์กลางทางการเงินในภูมิภาคตะวันออกกลาง และการอนุญาตให้ OBUs เข้ามาดำเนินกิจการในบาห์เรน เพื่อเป็นการลงทุนกับสภาพคล่องส่วนเกินทางการเงินในภูมิภาค (region's surplus liquidity) ที่อยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง และเพื่อเป็นการดึงดูดนักลงทุน BMA จึงได้อนุญาตให้ยกเว้น OBUs จากการรักษาสภาพคล่องที่สำรองกับ BMA และยกเว้นจากการรักษาสภาพคล่องที่เป็นกฎของธนาคารพาณิชย์ท้องถิ่นโดยเริ่มจากการก่อตั้งของ Citibank และ Aljunied Bank ในปี ค.ศ.1975 และต่อมาในปี ค.ศ.2003 จำนวน OBUs ทั้งหมดในบาห์เรนคือ 51 แห่ง และสินทรัพย์ของ OBUs โดยคิดเป็นประมาณ 11 เท่าของ GDP หรือประมาณ 83.4 พันล้าน US\$ โดย OBUs อาจเป็นสาขาของธนาคารต่างชาติ หรือธนาคารที่อยู่ในท้องถิ่นก็ได้ แต่จะดำเนินการธุรกรรมกับผู้ที่ไม่ใช่ชาวบาห์เรนเท่านั้น นอกจากนี้จะได้รับอนุญาตเป็นกรณีพิเศษจาก BMA โดย BMA จะคัดเลือกเฉพาะธนาคารที่ได้รับการยอมรับจากนานาชาติและพยายามคัดเลือกธนาคารจากภูมิภาคต่างๆ เพื่อจะได้ชื่อว่าเป็นศูนย์กลางธนาคารของภูมิภาคนี้โดยแท้จริง การทำธุรกรรมของ OBUs นั้นหลากหลายตามแต่ความถนัดของสถาบันนั้นๆ เช่น ตลาดเงินขายส่ง (Wholesale money market) ธุรกรรมระหว่างธนาคาร, การรับฝากหรือการให้สินเชื่อแก่ชาวต่างชาติ, การให้บริการแลกเปลี่ยนเงินแก่ชาวต่างชาติและธนาคารในบาห์เรน

ในปี ค.ศ.2004 จำนวน OBUs ทั้ง 51 แห่งนั้น เป็นธนาคารท้องถิ่น 13 แห่ง คิดเป็น 25% ของธนาคาร OBUs ทั้งหมด, ธนาคารสัญชาติ กลุ่ม GCC (ไม่รวมบาห์เรน) 5 แห่ง คิดเป็น 10% (1.The Arab Investment Company : Saudi Arabia 2.Mashreq Bank : U A E 3.National Bank of Abu Dhabi :UAE 4.National Bank of Kuwait : Kuwait 5.The Saudi National Commercial Bank : Saudi Arabia) ธนาคารสัญชาติอื่นๆ อีก 33 แห่ง คิดเป็น 65% และในจำนวน 51 ธนาคาร OBUs ทั้งหมด เป็นธนาคารอิสลาม 3 แห่ง คิดเป็น 6% ของธนาคาร OBUs ทั้งหมด (1.AL Baraka Banking Group 2.Kuwait Turkish Evkaf Finance House 3.Shamil Bank of Bahrain (Islamic Bankers)) ดังแสดงในตารางที่ 2.18

อัตราการเจริญเติบโตของธนาคาร Offshore Banking Units (OBUs)

ปี ค.ศ.2003 ธนาคาร OBU มีสินทรัพย์ 83.4 พันล้าน US \$ เพิ่มขึ้น 29.3% เมื่อเทียบกับปี ค.ศ.1994 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการขยายตัวค่อนข้างดีทางด้านการลงทุนในระบบธนาคาร OBU ดังแสดงในตารางที่ 2.19

ตารางที่ 2.18 แสดงรายชื่อธนาคาร Offshore Banking Units ของบาห์เรน ปี ค.ศ.2004

Bank Name	Country of Incorporation	Date of Establish	Type of Incorporation	Others Comments
1.AL Baraka Banking Group B.S.C.(c)	Bahrain	1998	Locally	Islamic Principles
2.ALUBAF Arab International Bank E.C.	Bahrain	1982	Locally	
3.Ahli United Bank B.S.C.	Bahrain	2000	Locally	
4.Allied Banking Corporation	Philippines	1980	Branch	
5.Arab Asian Bank E.C.	Bahrain	1976	Locally	
6.Arab Bank plc	Jordan	1976	Branch	
7.Arab Banking Corporation (B.S.C.)	Bahrain	1979	Locally	
8.Arab Investment Company S.A.A. (The)	Saudi Arabia	1982	Branch	
9.Askari Commercial Bank Limited	Pakistan	2002	Branch	
10.Australia and New Zealand Banking Group Limited (ANZ)	Australia	2000	Branch	
11.Awal Bank	Bahrain	2004	Locally	
12.BNP Paribas	France	1975	Branch	
13.Bahrain International Bank (E.C.)	Bahrain	1981	Locally	
14.Bahrain Middle East Bank (E.C.)	Bahrain	1980	Locally	
15.Bank Saderat Iran	Iran	1976	Branch	
16.Bank of Tokyo - Mitsubishi, Ltd. (The)	Japan	1979	Branch	
17.Calyon	France	1976	Branch	
18.Citibank N.A.	U S A	1975	Branch	
19.Citicorp Banking Corporation of Delaware	U S A	1983	Branch	
20.Denizbank A.S.	Turkey	2002	Branch	
21.Disbank	Turkey	2000	Branch	
22.Finansbank A.S.	Turkey	1999	Branch	
23.Gulf Bank B.S.C.	Bahrain	2003	Locally	
24.Gulf International Bank B.S.C.	Bahrain	1977	Locally	
25.Gulf Investment Corporation	Bahrain	1990	Locally	
26.HSBC Bank Middle East Limited	Jersey	1979	Branch	
27.HSBC Bank A.S.	Turkey	1998	Branch	
28.Habib Bank Limited	Pakistan	1980	Branch	
29.Hongkong and Shanghai Banking Corporation Limited. (The)	U K	1976	Branch	
30.ICICI Bank Limited	India	2004	Branch	
31.JPMorgan Chase Bank	U S A	1976	Branch	
32.Kocbank A.S.	Turkey	2000	Branch	
33.Korea Exchange Bank	S. Korea	1977	Branch	
34.Kuwait Turkish Evkaf Finance House	Turkey	2002	Branch	Islamic Principles
35.Malayan Banking Berhad (May bank)	Malaysia	2001	Branch	
36.MashreqBank psc	U A E	1980	Branch	
37.Muslim Commercial Bank Ltd.	Pakistan	1995	Branch	
38.National Bank of Abu Dhabi	U A E	1977	Branch	
39.National Bank of Kuwait S.A.K.	Kuwait	1977	Branch	
40.National Bank of Pakistan	Pakistan	1978	Branch	
41.Oyak Bank A.S.	Turkey	2002	Branch	
42.PamukBank T.A.S.	Turkey	1994	Branch	
43.Saudi National Commercial Bank (The)	Saudi Arabia	1978	Branch	
44.Shamil Bank of Bahrain E.C. (Islamic Bankers)	Bahrain	1982	Branch	Islamic Principles
45.Standard Chartered Bank	U K	1976	Branch	
46.State Bank of India	India	1977	Branch	

ตารางที่ 2.18 แสดงรายชื่อธนาคาร Offshore Banking Units ของบาห์เรน ปี ค.ศ.2004 (ต่อ)

Bank Name	Country of Incorporation	Date of Establish	Type of Incorporation	Others Comments
47.The International Banking Corporation B.S.C. (c)	Bahrain	2002	Locally	
48.Turk Ekonomi Bankasi	Turkey	2002	Branch	
49.Turkiye Is Bankasi A.S.	Turkey	2000	Branch	
50.Woori Bank	S. Korea	1983	Branch	
51.Yapi ve Kredi Bankasi A.S.	Turkey	1982	Branch	

ที่มา : Bahrain Monetary Agency, www.bma.gov.bh

ตารางที่ 2.19 แสดงจำนวนสินทรัพย์ของระบบธนาคาร OBU ปี ค.ศ.1994 –2003 (ล้าน US\$)

Asset	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
-OBUs	64,464.0	64,250.0	66,918.7	72,053.4	87,630.9	88,156.3	93,036.2	88,370.7	58,815.8	83,382.2

ที่มา : BMA, Quarterly Statistical Bulletin 2003

ผู้ประกอบการรายสำคัญ (Key Player Profile) ของธนาคาร Offshore Banking Units

ผู้ประกอบการรายสำคัญในธนาคาร offshore Banking Units จากการพิจารณาสินทรัพย์ในปี ค.ศ.2001 พบว่า offshore Banking Units มีสินทรัพย์ทั้งหมดประมาณ 33.23 พันล้าน BD โดยมี Arab Banking Corporation(ABC) มีสินทรัพย์ ประมาณ 10.02 พันล้าน BD คิดเป็น 30.15% ของสินทรัพย์ offshore Banking Units ทั้งหมด และ Gulf International Bank(GIB) มีสินทรัพย์ ประมาณ 5.73 พันล้าน BD คิดเป็น 17.24% ของสินทรัพย์ offshore Banking Units ทั้งหมด หากรวมสินทรัพย์ทั้ง 2 ธนาคารจะทำให้สินทรัพย์รวม เป็น 47% ของ offshore Banking Units จากทั้งหมด 51 ธนาคาร รายละเอียดของธนาคารดังกล่าวแสดงให้เห็นในตารางที่ 2.20-2.21

1.Arab Banking Corporation(ABC) ก่อตั้งในปี ค.ศ.1979 ถือเป็นธนาคารสัญชาติบาห์เรน โดยมีสาขาทั้งหมด 5 สาขา โดยเป็นสาขาในต่างประเทศทั้งหมด ในปี ค.ศ.2002 ABC มีผู้ถือหุ้นเป็นชาวบาห์เรน คิดเป็น 10.28% ของหุ้นทั้งหมด, กลุ่ม GCC (ไม่รวมบาห์เรน) คิดเป็น 57.62%, Non-GCC คิดเป็น 32.08% และ Board of Director อีก 0.01% มีจำนวนสินทรัพย์ ประมาณ 11.05 พันล้าน BD แต่ขาดทุนในปี ค.ศ.2002 ประมาณ 1.923 ล้าน BD การจ้างงานทั้งหมด 350 คน เป็นชาวบาห์เรน 228 คน สัญชาติอื่นๆ 122 คน คิดเป็น 65% และ 35% ของจำนวน แรงงาน ABC ทั้งหมดตามลำดับ

2.Gulf International Bank(GIB) ก่อตั้งในปี ค.ศ.1977 ถือเป็น ธนาคารสัญชาติบาห์เรน โดยในปี ค.ศ.1977 GIB ได้ขยายตลาดไปยังลอนดอน ประเทศอังกฤษ โดยควบรวมกิจการกับ Saudi International Banking นอกจากสาขาที่ลอนดอน GIB ยังมีสาขาที่นิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา และ ริยาร์ด ประเทศซาอุดีอาระเบีย ปัจจุบัน GIB มีผู้ถือหุ้นคือ รัฐบาลบาห์เรน คิดเป็น 12.08% ของหุ้นทั้งหมด, รัฐบาลกลุ่ม GCC (ไม่รวมบาห์เรน) คิดเป็น 82.62%, Non-GCC คิดเป็น 5.3% ในปี ค.ศ.2002 GIB มีสินทรัพย์ ประมาณ 6.1 พันล้าน BD และมีกำไรจากผลประกอบการธุรกิจประมาณ 3.2 ล้าน BD

ตารางที่ 2.20 แสดงรายละเอียดผู้ประกอบการรายสำคัญในกลุ่ม Offshore Banking Units

Name	No. of Branches	Principle Activities	Key shareholders(2002)				Manage Team	Number of employee	Revenue (BD:'000)	Profit (BD:'000)	Total assets (BD:'000)	
			State	Legal Entity	No. of Shareholders	Share (%)						
-Arab Banking Corporation on (B.S.C)	-Local 0 -Abroad 5 Total 5	Financial transactions and investments outside Bahrain acting as on offshore bank.	BAHR AIN	-Governments	500,000	0.50%	-Ghazi M. Abdul-Javad (Chief Executive) -Khalifa Mohamed Al Kindi(Chairman) -Farhat Ekdara(D.Chairman) -Hilal Al Mutairi(D.Chairman) -Abudulla Al Humaidhi(Director) -Dr. Saleh Al Humaidan (Director) -Dr. Anwar Al Mudharf(Director) -Mubarak Rashid Al Mansouri(Director) -Issa Mohamed Al Sowaidi(Director) -Dr. Saleh El Arbah(Director) -Hasan Ali Juma(Director) -Mohammed Hussain Layas(Director) -Adnan Ahmed Yousifi(Director)	-Bahraini 228 -Non-Bahraini 122 Total 350	651,456(1999) 736,281(2000) 685,009(2001) 548,535(2002)	42,224(1999) 47,879(2000) 38,454(2001) -19,227(2002)	9,182,966(1999) 10,056,852(2000) 10,022,922(2001) 11,051,001(2002)	
	-Governments Agencies			1,427,249	1.43%							
	-Public Shareholding Co			5,908,300	5.91%							
	-Other Companies			2,355,152	2.36%							
	-Individual			91,838	0.09%							
	GCC		Total	10,282,542	10.28%	25,000,000						25.00%
			-Governments	26,932,714	26.93%	1,704,747						1.70%
			-Agencies									
			-Public Shareholding Co									
			-Other Companies	726,704	0.73%							
Non-GCC	-Individual	3,259,484	3.26%									
	Total	57,623,649	57.62%	30,321,714	30.325%							
	-Public Shareholding Co			1,635,835	1.64%							
	-Other Companies			125,260	0.135%							
	-Individual											
			Total		32,082,809	32.08%						
			Board of Director			11,000	0.01%					
			Grand total			100,000,000	100.00%					

ที่มา : Bahrain Stock Exchange, Investor's Guide 2003

ตารางที่ 2.21 แสดงรายละเอียดผู้ประกอบการสำคัญในกลุ่ม Offshore Banking Units

Name	No. of Branches	Principle Activities	Key shareholders				Manage Team	Number of employee	Revenue (BD:'000)	Profit (BD:'000)	Total assets (BD:'000)
			State	Legal Entity	No. of Shareholders	Share (%)					
Gulf International Bank	N.A	Financial transactions and investments outside Bahrain acting as on offshore bank.(focus on the Gulf Cooperation Council(GCC))	BAHR	-Governments	N.A.	12.08%	-Dr. Khaled Al-Fayez(Chief Executive) -Mathew Snyder(Director) -Bachir Barbir(Director) -Mohammad Farouky(Chief Operating)	N.A	314,599(1999)	25,418(1999)	5,895,454(1999)
			AIN	Total	N.A.	12.08%			300,650(2000)	32,862(2000)	5,685,120(2000)
			GCC	-Governments Agencies	N.A.	12.08%			321,254(2001)	37,788(2001)	5,727,232(2001)
				Total	N.A.	82.62%			231,616(2002)	32,072(2002)	6,104,924(2002)
			Non-GCC	-Other Companies	N.A.	5.30%					
			Grand Total	Total	N.A.	5.30%					
					N.A.	100.00%					

N.A : Not Available

ที่มา : www.gibonline.com, Financial Statement 1999-2002